Бүхы оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

БУРЯАД ҮНЭН

СОВЕТСКЭ СОЮЗАЙ КОММУНИС ПАРТИИН БУРЯАДАЙ РЕСПУБЛИКАНСКА КОМИТЕДЭЙ, БУРЯАДАЙ АССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ, МИНИСТРНҮҮДЭЙ СОВЕДЭЙ ОРГАН

…тэмнай 1921 оной …ын 21-һээ гарана. | № 191 (18514) | 1990 оной августын 21, вторник | Сэн 3 мүн.

КУЗБАССТА БОЛОҺОН УУЛЗАЛГАНУУД

НОВОКУЗНЕЦК (Кемеровскэ область). (ТАСС). РСФСР-эй Верховно Соведэй Түрүүлэгшэ Б. Н. Ельцин хүдэлмэриин хэрэгээр Кузбасс соогуур ябаһаар. Хотын хүн зоной шэнэдхэн һэргээжэ байһан Преображенскэ һүмэдэ августын 18-да хүрэжэ, һүзэглэдэг хүнүүдтэй хөөрэлдэһэнэй һүүлдэ Междуреченск ерэһэн байгаа. Нёдондо жэлдэ шахтернуудай забастовкын эхилжэ, ороной нүүрһэнэй уурхайнуудаар тараһан хотын эдэбхитэдтэй болоһон. уулзалга дээрэ медицинын хүдэлмэрилэгшэдэй забастовко тухай мэдэнэ гүт гэжэ Россин парламентын толгойлогшоһоо асуухадань, республикын элүүрые хамгаалгые үндэһөөрнь хубилган шэнэдхэхэ талаар хараалагдажа байһан зорилгонууд тухай дэлгэрэнгы харюу үгтэһэн байна. Новокузнецкэ хүүгэдэй городской дүрбэдэхи больницада ерэхэдээ, үбшэ тодорхойлхо ба хүшэр хүндөөр үбдэһэн үхибүүдые аргалха талаар хүдэлмэрилэгшэдынь ехэ бэрхэшээлнүүдтэй ушарна гэжэ мэдээд, медицинын хэрэгсэлнүүдые худалдажа абахынь тула Лондондохи жасаһаа 50 мянган доллар үгэхэб гэжэ Б. Н. Ельцин хэлэбэ. Тэрээнһээ гадна нютагай номой хэблэлдэ гараха «Исповедь на заданную тему» гэһэн номой түлөө гонорарай зарим хубиие Б. Н. Ельцин Кузбассай элүүрые хамгаалгын эмхи зургаануудта дамжуулха болоо гэжэ Кемеровэй облгүйсэдкомой түрүүлэгшэ М. И. Һайдов ТАСС-ай корреспондентдэ мэдээсээ.

Олон тоото һайн шиидхэбэринүүдэй абтаһан байгаашье һаань, Кузбасстахи социальна асуудалнуудай шангаар табигдадаг тухай эдэ бүгэдэ гэршэлнэ.

Үнэхөөрөөшье, Кемеровскэ область ёһын тэдысэ бэеэ даанхай байдалтай болоһон байна. Энээн тухай союзна ба республиканска правительствануудай тогтоолнууд бии. Теэд хэрэг байдалынь юундэ һайжарнагүйб? РСФСРэй Верховно Соведэй Түрүүлэгшэ энээнэй урда тээшье тус асуудалда харюу бэдэрдэг һэн. Тиин эндэ эрдэмтэдтэй, элдэб һалбаринуудай мэргэжэлтэдтэй, областиин хүтэлбэрилэгшэдтэй хөөрэлдэхэдэнь, индустриальна хизаарай хүгжэлтэдэ шэнээр, заншалта бэшээр хандаха бодол эсэслэн түрэбэ. Ойрын сагта Кузбасста экономическа сүлөө зоно байгуулха тухай хэлсээн түйлагдаа. Августын эсэстэ тус асуудалые Кемеровэй областной совет, харин һүүлдэнь Россин Верховно Совет хаража үзэхэ ёһотой.

Междуреченскын ажалшадтай хотын митинг дээрэ уулзалга, мүн нүүрһэ олзоборилхо талаар «Распадская» гэһэн ороной ехэ шахтын горнягуудтай болоһон хөөрэлдөөнүүд эдэ бүгэдые бэелүүлхэ шухала гэжэ харуулаа. Жэшээнь, тус предприяти СССР-эй Госарбитраждa хандажал, арендэдэ шэлжэн орохо эрхэтэй болоо гэжэ элирбэ. Ажахы эрхилэлгын шэнэ эрхэ байдалда жэлэй эхинһээ хойшо коллективэй 5 миллион шахуу түхэриг ашаг олзо нэмэжэ олоод, харин хэрэглэгшэдтэ 300 мянганһаа дээшэ тонно эрхим шанартай түлишын нэмэжэ эльгээгдээд байхада, энээнэй эндэ аюултай байһаниинь ойлгогдоногүй.

Кузбассай ажаһуугшад жэл бүри гүрэндэ 1,9 миллиард түхэриг «үгөөд», өөһэдөө ажаһуудалай талаар бирагүй байдалтай, һуудал байдалай дүнгүүдэй талаар республикын хизаарнууд болон областьнуудай списогтэ һүүлшын һуури эзэлдэг гэжэ тэмдэглэгдээ. Тиимэһээ Кузбасста экономическа сүлөө зоно эмхидхэлгэ хадаа унжагайрһан кризисһээ гараха эгээл ашаг үрэтэй зам гэжэ тоологдоно.

— Энээнһээ айһанай хэрэггүй, Россие хуу худалдажархихагүйт, — гэжэ Б. Н. Ельцин хэлэбэ.

Гадна элдэб шатын Соведүүдэй депутадуудтай, хүдэлмэришэнэй хүдэлөөнэй түлөөлэгшэдтэй уулзалганууд үнгэргэгдөө. Россида Президентын бии бололгодо, хүдэлмэришэдэй комитедүүдтэ (энээнэй урдахи забастовкодо хабаадаһан), Советскэ Союзай ерээдүйн байдалда, ургаса хуряалгада хабаатай ба бусад олон тоото асуудалнуудта Б. Н. Ельцин харюусаһан байна.

Тэжээл бэлэдхэлгэ — бүгэдын хэрэг

…РООТОЙ ҮДЭРНҮҮДТЭ

…һээ урагшаа гараад, …н ногоогоор эльбээр… сабшалангай дундуур …н ошоһон харгыгаар …эхэдэмнай, ябаад лэ …шалбааг дайралдана. …боро огторгойһоо мэ…эр бороо адхаршахань …һанахаар байба. Ма…лоодожо ябаһан нүхэр…іэнгын совхозой парт…секретарь Баян Жамба…Жамьянов удаадахи уһа …й урда машинаяа удаа…уураа хэлэбэ:

…р бүхэндэ гэхээр иимэ … байнал даа. Хэзээ …эхилһэн бороо һэм — …шье алдагдаа. Иимэ …да хайшан гэжэ үбһэн …олоно гээшэб?

…а дороһоо абан һанаа…

…ашагүй гэхээр уһа шал…жа, Тоором гэжэ га…рай шамай хүрэбэбди. …эй байрын газаагуур …абан тракторай обоорол… холоһоо сбёороо …Хоол баридаг дал до…лой саана гурба-дүр…эй һуухые харабабди. …эй звеное толгойлдог …н Намсараевич Борбоев хэрэг байдал тухайгаа тобшохоноор хөөрэжэ үгэбэ.

Энэ звеногойхид үбһэндэ июлиин 20-до ороо һэн. Тэрэ сагһаа хойшо мүнөө болотор бороо таһалдангүй шахуу орожо байнхай. Иимэ хүшэр байдалай тохёолдоод байхада, наранай ялайһан үе агшам бүхэниие үбһэшэд ашагтайгаар хэрэглэхэ гэжэ оролдоно. 280 гектар сабшалангай 100-гаад гектарһаа мүнөө 2200 центнер үбһэн абтаад байна. Бүхы үбһэеэ тюк болгон багсалдаг юм. Звеногойхид түсэбэй ёһоор 4200 центнер үбһэ хуряаха ёһотой. Арбан үдэр соо наратай байгаал һаань, бүхы үбһэн хуряагдаха һэн гэжэ нүхэр Борбоев мэдүүлээ һэн.

—Үглөөнһөө хойшо үнөөхи бороомнай баһал һабирбал даа. Тиимэһээ бүлэг зомнай һургааг отолхоёо гаранхай. Һүринүүдээ хорёолжо байнабди. Нүгөөдүүлнай галдаа түлихэ гэшүүһэ суглуулхаяа ошонхой. Отогтоо байгшаднай булта механизаторнууд гээшэ. Бороое һамбаашалан, трактор агрегадуудаа заһабарилна, — гэжэ Цыденбал Намсараевич мүнөөдэрэйнгөө байдалые тайлбарилжа үгэбэ. Звеное даагшын хөөрөөе үргэлжэлүүлхэдэ иимэ.

Нүхэр Борбоев ЛМО-е ударидадаг юм. Энэ отряд түхэреэн жэлэй туршада горитой хүдэлмэри хэдэг. Тэрэнэй мэдэлдэ 740 гектар сабшалан үгтэнхэй. Сабшалангай 180 гектарһаа абтаһан үбһөөр сенаж дараха. Мүнөө дээрээ 500 тонно сенаж бэлэдэгдэнхэй. Гадна 280 гектарай ногоон АВМ-дэ абаашагдажа, витаминтай ногооной гурил болгогдохо байна. 200 тонно гурил татагданхай. Харин 280 гектарһаа үбһэн хуряагдаха гэжэ дээрэ хэлэгдээ һэн.

— Манай ЛМО-до саг үргэлжэ 8—9 хүн хүдэлдэг юм. Тиихэдэ үбһэнэй үедэ үшөө зониие абадаг аабзабди. Жэшээнь, райоонoймнай киносетиин жолоошон Баян Дамбаев амаралтынгаа үедэ манда хүдэлнэ. Мүнөө звенодомнай хамта дээрээ 18 хүн тоологдоно, — гэжэ Цыденбал Намсараевич үгэеэ дүүргэбэ.

Бусажа ябахадаа, Баян Жамбалович хэлэбэ:

— Энэ звеногойхид совхоз соогоо эгээл ехэ үбһэ бэлдээд байна. Бусад звенонуудай байдал бүри түлюур даа.

Хэжэнгэ хүрэхэеэ ябахадаа, АВМ-эй хүдэлмэри хараха гэлсээд, уужам хашаа руу оробобди. Эндэхи звеногой бригадир Санжа-Митап Аюшеевич Дашацыренов иигэжэ хөөрэбэ:

— Бидэ найман хүн хүдэлнэбди. Базар Санжижаповай ногоо сабшахада, жолоошон Габтылхак Садыков АВМ-дэ асардаг юм. Тиихэдэнь хүдэлмэришэд Дмитрий Базаров, Михаил Манзаров, тракторист Мүнхэ Галанов болон бусад витаминтай ногооной гурил татадаг гээшэ. Үдэр бүхэндэ 10 тонно гурил бэлдэнэбди. 250 тонно гурил бэлдэхэ түсэбөө дүүргэхэ дүтэлэнхэйбди.

Складые даагша Римма Батомункуева бригадирайнгаа хэлээшэдэ нэмэжэ:

— Энэ ута сараймнай дүүрээд байна. Тээ тэрэ сарай соо мүнөө гурилаа даранабди. Саашадаашье иигээд хүдэлхэдөө, түсэбөө холо үлүүлхэ зэргэтэйбди. Үлүүлхэшьебди, —гэбэ.

Хура бороое шалтаг болгожо урдаа баряад, хүдэлмэримнай урагшагүйдэнэ гэжэ голхоржо һуунгүй, наратай сагаа ашагтайгаар хэрэглэжэ, үрэ түгэсөөр ажаллаһан зониие үгын дээжээр магтамаар лэ.

Д. ДАМБАЕВ,
манай корр.

ҮДЭР БҮРИ ҮРГЭДЭНЭ

Үбһэ тэжээл бэлэдхэхэ хүдэлмэри эдэ үдэрнүүдтэ Хэжэнгын районой «Первомайский» совхоздо улам үргэдэнэ. Эндэ оньһожоруулагдамал дүрбэн звено эмхидхэгдэнхэй. Тэдэнэй гурбаниинь арендэнэ харилсаанай гуримаар ажалладаг. Дүрбэдэхинь бүхыдөө абтаһан олзынгоо зэргээр түлбэри абахаар хэлсээ батаданхай ажаллана. Гадна совхоздо хонишодой арбан бригада, даалгагдаһан сабшалангайнгаа ургаса хуряана.

Мүнөө Б-М. Дандаровай, Г. Ивановой, Т. Гавлозай болон Л. Даниловай бригаданууд горитойхоноор үбһэ һурилжэ үрдинхэй.

Хонишодһоо гадна үхэр мал шахан тэргэлүүлдэг Г. Будацыреновэй, Б. Бутылинэй арендэнэ бригадануудай коллективүүд һүрэгтөө үбһэ тэжээл бэлэдхэнэ.

— Ерэхэ үбэлдөө зуун хорин эрэ бүрүү, эмэ хэшарагууд ондо оруулагдаха юм. Манда 50 гектарай сабшалан даалгагданхай. Мүнөө хахадайнь ургаса хуряанхайбди. Хура бороо орожо, һаад, түбэг ушаруулна. Үбһэнһөө гадна 83 гектарай зеленкотойбди. Өөһэдөө һүрэгтөө хүсэд хүрэхөөр тэжээл абахын түлөө оролдогдоно,— гэжэ Г. Б. Будацыренов хөөрэнэ.

Һүүлэй мэдээгээр совхоз 366 гектарай ногоо сабшажа, 211 гектаһаа 1300 центнер үбһэ һурилөө. Бүхыдөө байгша ондо тус ажахы 3315 гектар сабшаланһаа 29100 центнер үбһэ бэлэдхэхэ түсэбтэй юм.

Тэжээл бэлэдхэлгын шахардуу бэрхэшээлтэй байдалда ороод байһые хараада абан, эндэхи нютагай хүн зон эдэбхитэйгээр хабаадалсана. Энээниинь совхозой дирекци хараада абажа, хэрбээ урдандаа өөрынгөө дураар үбһэ бэлэдхэхэ дуратайшуулда 25 центнер үбһэ хуряахаар эрхэ үгэдэг байһан һаа, байгша ондо хэдыешье сабшахадань хамаагүй болоо. Тиимэһээ айл зон малдаа хүсэд хүрэхөөр тэжээл бэлэдхэхэһээ гадна совхоздошье үбһэ сабшажа тушаана.

Э. УПХАНОВА,
М. Ербановай нэрэмжэтэ совхоз-техникумэй багша.

…мышленность — хүдөө ажахыда

ХОЛЫН ЗАЙДА …АРИЛСААН ҮРЭГҮЙ

…Үдын судна бүтээлгын заводой коллектив Баргажанай … Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозтой харилсаа хол… болоһоор үнинэй. Үбһэ тэжээл бэлэдхэлгэдэ хабаа…гэһэн уялга абаашье һаа, заводой слесарьнүүд, газ…, сантехнигүүд гол түлэб заһабарилга-барилгын хү…нүүдтэ хабаадуулагдадаг юм. Иимэ туһаламжа үрэ…й байха гэжэ ажахын хүтэлбэрилэгшэд тоолоно бшуу. …до 6 хүнһөө бүридэһэн иимэ бригада сентябриин 15-…бриин 15 болотор хүдэлөө һэн.

…жэлдэ хүдөөгэйхид заводой хүтэлбэрилэгшэдтэ ту… эрижэ үшөө хандаагүй. Юрэнхыдөө, колхоздо га…оной салин хүлһэнэй 50 процентнь үлөөгдэдэг, үшөө …лопоноо абана. Гэбэшье арбан гурбадахи салин хүл… бусад түлбэридэнь энэ хугасаа хараада абтадаггүй, …заводой кадрнуудай таһагай начальник Л. А. Гарани…барилаа һэн.

…, радиатор гэхэ мэтэ түхеэрэлгэнүүдые, оньһон хэ…дые, хуушан станогуудые хүдөөгэйхидэй хэрэглэм…гдэдэг юм.

…ье энэ колхоз Улаан-Үдэһөө дан холо, хүрэжэ оша…усахань хүндэ хүшэр. Тиимэһээ дүтын нэгэ ажахые …абаа һаа гэжэ хүтэлбэрилэгшэд [illegible]тэй. Холын зай…лсаан үрэгүй гэжэ тэдэнэр тоолоно.

…н үдэрнүүдтэ заводой [illegible]—160-аад хүн …одный» совхоздо ажаллажа, үрэ жэмэс суглуулба. …аа эндэ овощ хуряалгада хабаадалсажа, капуста, мор…удалдажа абаха хэлсээ эртээнһээ баталанхай.

«ХАЖУУР БАРИХЫЕ БААДХАНАГҮЙ»

…оприбор» заводой коллектив Хориин районой Үдын …о гол түлэб техническэ туһаламжа үзүүлдэг юм. Хүр…дээгүүр хүүргэ барижа үгөө, котельныень заһабари…садшье олон янзын, нилээд хэмжээнэй хүдэлмэри

…ээ гадна хүдөөгэйхидые элдэб техническэ оньһон хэ…үүдээр хангадаг юм. Намар-хабарай үедэ техникээ…дэнь туһалдаг.

…жуур барихыемнай баадхадаггүй, мэдэхэ, шадахаяа …нь дээрэ гэжэ тоолодогынь һайн байна,— гэжэ заво…індартизацийн бюрогой начальник Б. А. Артугаев хэ…

…н хүдэлмэришэд нёдондо Үнэгэтэйн полинуудта овощ …абан юм. Мүнөө жэлшье энэ заншалынь алдагдаха…

Г. ТУРТУЕВА.

…олоошодой хубита

…тэжээл бэлэдхэлгын, орооһо тариянай, хартаабхын, … ургаса хуряалгын үедэ хүдөөдэ хүдэлмэришэд, тех…дуталдадаг гээшэ. Энэ үедэ колхоз, совхозуудай ше…-завод, фабрикануудай, автотранспортна предприя…ай, эмхи зургаануудай коллективүүд хүнүүдые, тех…гээжэ, горитой туһа хүргэдэг юм. Каменскын авто…ортна предприятиин жолоошод Кабанскын районой …ажахынуудта шеф ёһоной туһаламжа үзүүлэн, үбһэ тэ…ургаса зөөдэг байна.

…шеречекский» совхозой ниитын малда тэжээл бэлэд…эхилхэдэ, хоёр жолоошон эльгээгдээ һэн. В. Е. Гал… А. Миронов гэгшэд совхоздо ошоод хүдэлхынгөө …ээ ЗИЛ-130 гүхэлэй автомашинаяа заһабарилһан, бор…ень үндэр болгоһон байха юм. Сабшагдаһан үбһэ си…енаж дарадаг нүхэндэ тэдэнэр зөөнэ. Мүнөө автопред…йнхид үшөө нэгэ ашаанай автомашина тиишэ эльгээ…гэбэшье эдэ автомашинанууд дүүрэн хүсэндөө хэрэг…гэхын аргагүй. Энэ юунһээ болоноб гэхэдэ, үбһэ, но…шадаг агрегадууд байд гээд лэ эбдэрнэ. Тэрэниие за…ха запас хэрэгсэлнүүд дуталдана. Тиин эдэ хэрэгсэл… бэдэржэ олоторнь ехэ саг ошоно бшуу. Районой …ой хүтэлбэрилэгшэд энэ талаар колхоз, совхозуудта …үүрэн хүргэхэ ёһотой.

…д һаяын үдэрнүүдтэ районой колхоз, совхозуудта хү…ээ жолоошод эльгээгдэхэнь.

М. СУТУРИН.

ТОБШОХОНООР

НАҺАТАЙШУУЛ ТУҺАЛНА

…хуряалгын хүдэлмэри Хүрбын совхоздо үргэн дэлисэ…эр ябуулагдана. Наһанайнгаа амаралтада гарагшад энэ …салгатай хаһада түрэл совхоздоо шадал соогоо туһална. …наар ажаллажа, амаралтада гараһан С. Б. Самбуева …уряалгын звенодо тогоошоноор хүдэлжэ, ажалшадые … эдеэгээр хүндэлнэ.

БЭРХЭ ҮБҺЭШЭД

…дэ һууринһаа зүүлжээ оршодог Доодо-Нуга гэжэ га…үбһэшэдэй звеное Б-М. Самбуев хүтэлбэрилнэ. Звено… богони болзорто, һайн шанартайгаар үбһэ хуряажа …эр зорижонхой.

…ний район.

Ц-Х. ГОМБОДОРЖИЕВА.

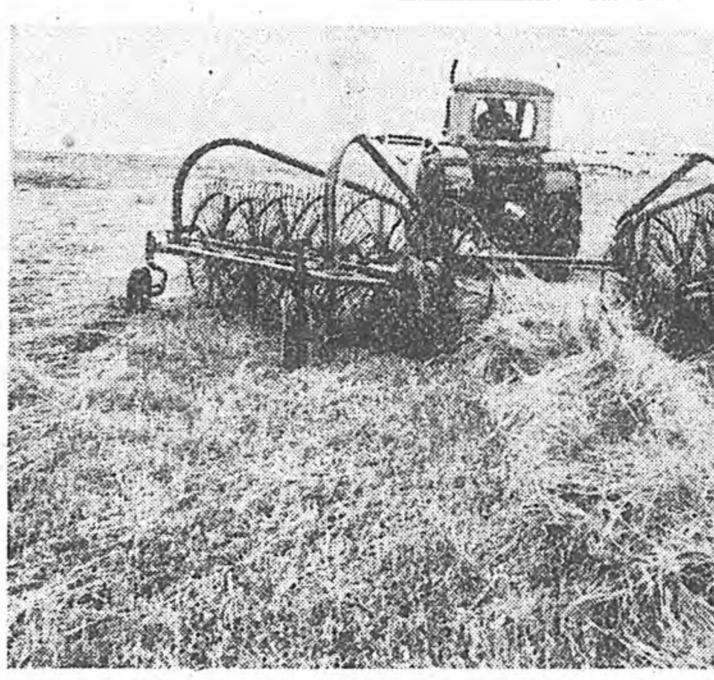

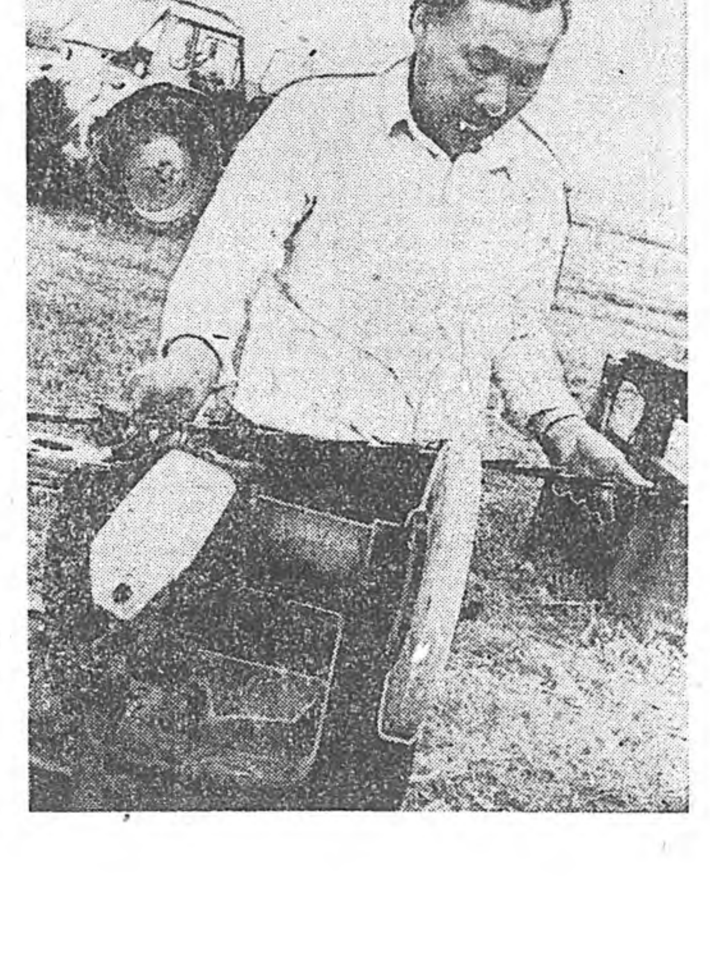

ТАРЯАТЫН САБШАЛАНДА

Таряата гэжэ газарта хүрэжэ ерэхэдэмнай, үбһэшэд сугларанхай өөһэд хоорондоо юушьеб хөөрэлдэжэ байба.

— Тэжээл бэлэдхэлгэ хэр ябажа байнаб! — гэжэ нэгэ механизаторта хандабаб.

— Хура бороо үдэр бүри орожо, ехэ һаалта хэнэ. Тармаһан үбһөө һэлижэ сүлөөгүй байнабди, — гээд наһажаал тракторист Юрий Шобосоевич Шомоев манда харюусаба.

Андрей Дабханович Банаевай хүтэлбэрилдэг оньһожоруулагдамал түрүү звено 180 центнер үбһэ хуряажа сомоод, 400 центнер тюгүүд болгон багсалаа. Тус звенодо 8 хүн ажаллана. Пресс-подборщигто Сергей Ганаов, тракторай косилкада Юрий Шомоев, Намсарай Дашидоржиев, тракторай тармуурта Борис Будаев гэгшэд урагшаа һанаатайгаар хүдэлнэ.

Хабартаа Таряата гэжэ сабшаланай 127 гектарта олон жэлэй ногоо тарьяад, газараа һайнаар уһалжа, утэгжүүлжэ, ургасыень дээшэлүүлээ. А. Д. Банаевай звено үбһэ ехээр абажа байна. Энэ сабшалангые үнгэрэгшэ хабар луговод Александр Челпанов уһалаа юм.

Мүн Эрхирэгэй совхозой Ринчин Бадмаевай, Бадма Эрдынеевэй хүтэлбэрилдэг звеногойхид мянгаад центнер үбһэ һурилоод байна. Тус ажахыда тэжээл бэлэдхэлгэ түлэг дундаа ябуулагдана.

— Би үбһэ хуряалгада үнинэй хүдэлнэб. 400 центнер үбһэ тюк болгоод, Дабаатада сомообди. Энэ сабшалан дээрэһээ 1000 центнер үбһэн сохом гараха. Бороогой ороогүй һаа, ажал түргэн ябаха юм һааб даа. Мүноо тракторай тармуурта хүдэлнэб. Звеногой гэшүүд булта дүй дүршэлтэй хүнүүд,— гээд Борис Санжиевич Будаев хэлээ һэн.

ЗУРАГУУД ДЭЭРЭ: Б. Ш. Шомоев; механизатор Б. С. Будаев; үбһэн тармагдана.

С. БАЛДУЕВАЙ фототекст.

ЗОБОҺОН СЭДЬХЭЛЭЙ СУУРЯАН

УЛААН-ҮДЭДЭ ЭЛҮҮРЫЕ ХАМГААЛГЫН ХҮДЭЛМЭРИЛЭГШЭДЭЙ МИТИНГ БОЛОЖО ҮНГЭРБЭ

Юрэдөө хүн бүхэндэ элүүр энхэ ябахаһаа жаргалтай юумэн үгы даа. Бидэ хүнтэй уулзахадаа гү, али хахасахадаа, заабол элүүр энхэ ябахыень хүсэдэг гээшэбди. Тусхайлбал, хүнэй бэеын элүүр энхэ гээшэ манай ажабайдалда эгээл шухала һууринуудай нэгые эзэлнэ. Тиин үнгэрһэн субботын үдэр Сэлэнгэ мүрэнэй эрьедэ оршодог Спортын ордоной дэргэдэхи талмай дээрэ үнгэргэгдэһэн республикын элүүрые хамгаалагшадай митингдэ хабаадагшад мүнөө үедэ оронноймнай элүүрые хамгаалга түлюур түйгэн байдалда оронхой гэжэ элирхэйлэн мэдүүлээ. Митинг хүтэлбэрилжэ нээһэн медицинын хүдэлмэрилэгшэдэй профсоюзай обкомой түрүүлэгшэ В. М. Маланов үгэ хэлэхэдээ, республика доторнай элүүрые хамгаалгада тон багаар мүнгэ зөөри һомологдожо, медицинын хүдэлмэрилэгшэдэй үбшэнтэниие һайнаар эмшэлхэ аргагүйдэдэгые онсолон тэмдэглээ.

Мүнөө үедэ хүн зоной ажабайдалай эгээл хүндүүлхэй асуудалнуудай нэгэн болоһон элүүрые хамгаалгые хүгжөөхэ, тон шэнэ оньһон түхеэрэлгэнүүдээр, зэмсэг хэрэгсэлнүүдээр, эм домоор хүсэдөөр хангаха тухай үйлэдбэриин «Фармация» нэгэдэлэй профкомой түрүүлэгшэ Т. П. Фёдорова митинг дээрэ үгэ хэлэхэдээ эрилтэ табяа.

— Медицинын хүдэлмэрилэгшэд хүниие үбшэ хабшанай зоболонһоо абарха, аршалха, али болохоор туһаламжа үзүүлхэ уялгатай гээшэ. Теэд мүнөө үедэ манда үбшэн хүниие эмшэлхэ эмэй хэрэгсэлнүүд дуталдана. Үбшэнтэн энээниие мэдэхэгүй байһан дээрэһээ медигүүдые гэмнэнэ. Харыт даа, мүнөө үедэ манай эрилтэ эмэй хэрэгсэлнүүдээр оройдоол 40 процент хангагдана. Һүүлэй жэлнүүдтэ орон доторнай эм дом үйлэдбэрилэн гаргаха нэгэшье завод баригдаагүй. Хуушанаймнай предприятинуудай технологи мүнөөнэй эрилтэдэ хүрэхэгүй байна. Тиимэһээ эмэй хэрэгсэлнүүдые олоор гаргаха шадалгүйдэнэ. Мүн шанарыньшье дээшэлнэгүй. Эмэй хэрэгсэлнүүдые үйлэдбэрилдэг бага предприятинууд оршон тойронхи байгаали бузарлана гэһэн шалтагаар хаагдана. Иигэжэ хуушарһан, мүн бага хэмжээнэй предприятинуудай хаагдажа байхада шэнэ нэгэшье завод мүндэлнэгүй ха юм. Иимэ байдалда үбшэнтэндэ тон хэрэгтэй эм домууд яагаад элбэгжэхэб даа,— гэжэ Т. П. Фёдорова хэлээ.

Хэрбээ энэ шахардуу байдалые заһаруулхын тула шэнэ заводуудай баригдахые хүлеэнгүй, промышленна предприятинуудай валютаар тэдхэмжэ үгэдэг болоо һаань, хэрэгтэй эмэй хэрэгсэлнүүдые гадаада гүрэнүүдһээ худалдажа абаха арга бии. Саашань, аптекэнүүдэй хүдэлмэрилэгшэд—провизорнууд, фармацевтнүүд тон бага салин түлбэри абана. Жэшээлбэл, медицинын хүдэлмэрилэгшэд орон доторхи дундуур хэмжээнһээ 35 процент доогуур салин түлбэри абадаг һаань, аптекын хүдэлмэрилэгшэд врачнуудһаа 20 процент бага түлбэритэй юм. Мүн мүнөө үедэ диилэнхи хүдэлмэрилэгшэдынь гэр байраар хангагданагүй. Хэрбээ ямар нэгэ предприятиин хамтын байрада саг зуураар байрлаһан аптекын хүдэлмэрилэгшэдэй һарадаа 25 түхэриг мүнгэ түлэхэдэ, тэрэл предприятиин хүдэлмэришэн оройдоол 3 түхэриг түлбэри түлэнэ. Врачнуудта ажалдаа онсо габьяатай байһанайнь түлөө Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Указаар «республикын габьяата врач» гэһэн нэрэ зэргэ олгогдоно. Харин провизорнуудта иимэ нэрэ зэргэ хэзээдэшье олгогдоогүй гэжэ нүхэр Фёдорова гомдолоо мэдүүлэн тэмдэглээ.

— Эгсэ арбан жэл соо городой дүрбэдэхи больницада педиатраар ажалланаб. Үнгэрһэн 70 гаран жэл соо алмаха, арьбадхаха тухай хэлсэнэбди. Теэд мүнөө медицинэмнай ямар байдалда оронхой байнаб! һайн гэхын аргагүй. Манай больницада врач-педиатрнууд дуталдана. Элүүрые хамгаалгын хүдэлмэрилэгшэдэй эрилтэ хэрэглэмжэ хангалгада анхарал хандуулагданагүй. Больницымнай байшан хуушараа; заһабарилхаар болонхой. Хажуудамнай авиазаводой профилактори түбхинэнхэй юм. Тэндэ жэл бүхэндэ заһабарилга хэдэг. Харахада гайхалтай. Хэрбээ үхибүүдэйнь унаха болоһон больницада эмшэлүүлжэ байхада, эхэ, эсэгэнэрынь һаруул, уужам профилакторидо амаржа байхал даа,— гэжэ тус больницын врач-педиатор Н. П. Лушина хэлээ.

Сагаан халаадтайшуулай хэдэг хүдэлмэри гансашье харюусалгатай бэшэ, мүн хүндэ хүшэршье гээшэ. Илангаяа хүнэй бэедэ хоро хүргэхэ элдэб бодосууд соо ажаллахада һайн байхагүй. Октябрьска районой инфекционно отделениин ахалагша медицинскэ сестра Л. И. Зингевич хлорой, лизолой холисо соо ажаллажа, бултадаа шүдэгүй болоһоноо хэлээ. Мүнөө тус отделенидэ 20 медсестрагай ажаллаха хүдэлмэриие дүрбэн хүн даажа абанхай хэнэ. Анханда бэедэ хоро хүргэхэ энэ ажалыень хараада абажа, жэлэйнь амаралтада 6 үдэр нэмэжэ үгэдэг аад, болюулжархёо. Тиихэдэ медсестранууд эндэ сүүдхэдэ 12 час ажаллабашье, 8 часай түлбэри абана. Саашадаа эдэ бүхы дутагдалнууд дары усадхагдаха ёһотой гэжэ үгэ хэлэгшэ эрилтэ табиба.

Энэ митинг дээрэ үгэ хэлэһэн республиканска больницын невропатолог Р. Ц. Доржиев, инвалидуудай болон ветерануудай больницын ахамад врач В. А. Тарнуев, «Медтехника» нэгэдэлэй худалдаа наймаанай таһагай начальник Л. К. Заматкинова, республиканска нарайлалгын гэрэй акушер-гинеколог, ажалай ветеран Л. С. Харташкина, медицинын түргэн туһаламжын больницын врач Л. А. Жербакова, Элүүрые хамгаалгын министерствын автотранспортна предприятиин 1-дэхи колоннын начальник Г. С. Гордеев, һунгагшадай городской клубай правлениин секретарь В. В. Галиндабаев гэгшэд үгэ хэлэхэдээ, шиидхэгдээгүй олон асуудалнууд дээрэ тогтоо. Ямар ушарһаа элүүрые хамгаалгын байдал иимэ сошордомо байдалда ороо гээшэб? Нэгэдэхеэр, мүнөө хүрэтэрөө медицинскэ хангалга хоёр һалаагаар эмхидхэгдэнхэй байгаа гээшэ. Тусхайлбал, засагай дээдын зургаануудай, тэрэ тоодо районуудай хүтэлбэрилэгшэдые хангаха, эмшэлхэ тусхай поликлиникэ, больница бии байгаа. Энэнь юрын ажалшан арадай ородог больницаһаа жэшээлэшэгүй илгаатай бэлэй. Эндэ шэнэ оньһон түхеэрэлгэ, эм дом, нэгэ удаа хэрэглэхэ зэмсэг хэрэгсэлнүүд бии байха. Харин юрын ажалшан арадаймнай больницада иимэ юумэн байхагүй. Манай хүтэлбэрилэгшэд тусхай поликлиникэ, больницатай байхадаа бусадта анхардаггүй байгаа. Саашадаа хүтэлбэрилэгшэд арад зонтойгоо хамта ябаха гэбэл, тэрэл больницадань эмшэлүүлжэ, столоводонь эдеэлдэг болог лэ гээд, нүхэр Р. Доржиев үгэ хэлэхэдээ тэмдэглээ.

Энэ үе сагаймнай ухэлтэ гай тодхор — СПИД үбшэнһөө һэргылхэ тухай хэлсэһээр үнихэнэйбди. Теэд акушер-гинекологууд ямар байдалда эхэнэрнүүдые нарайлуулна гээшэб. Мүнөө нарайлалгын гэрнүүд нэгэ удаа хэрэглэхэ хэрэгсэлнүүдээр хангагдаагүй байха юм. Үнгэржэ ерэхэдээ акушер-гинекологуудай үмдэхэ ута перчаткашье хомор болошонхой. Санитаркаар ажаллаха хүнүүдэй дуталдахада акушеркэнүүд нарайлалгын гэр соохи бүхы юумэеэ сэбэрлэнэ, угаана. Энээнэй һүүлээр өөрынгөө уялга дүүргэнэ. Иимэ байдалда СПИД үбшэнһөө һэргылэлтэй гү гэһэн тобшолол Л. С. Харташкина хэбэ.

Гэр байрын асуудал онсо һуури эзэлнэ. Гэр байраар хангагдаагүй байһан дээрэһээ медицинын түргэн туһаламжын больницада олон врач, медсестрануудай ажал дээрээ байрладаг байһан тухай врач Л. А. Жербакова дуулгаа. Митинг дээрэ үгэ хэлэхэ дуратайшуул олон байгаа. Юуб гэхэдэ, мүнөө үедэ элүүрые хамгаалгамнай тон түлюур байдалда ороод байна. Үгэ хэлэгшэдэй гомдолтой мэдүүлгэнүүд баһал өөрын үндэһэтэй. Иимэ байдал гансал мүнөөдэр бии болсо бэшэ, олон жэлһээ эхитэй. Урдандаа дутагдалаа обёоронгүй, бүхы юумэеэ һайн гэжэ «бэеэ һамааруулдаг» байһамнай ямар хохидол асараа гээшэб? Энээн тухай хүн бүхэн бодомжолхо, зүб сэгнэлтэ үгэхэ ёһотой. Элүүрые хамгаалха һалбарияа хүгжөөжэ, байдалыень һайжаруулаагүй һаа, саашадаа ямар хохидолдо орохо байһанаа мүнөө мэдэрхэ болонобди.

Вл. ЖИГЖИТОВ,
манай тусхай корр.

ПРОФСОЮЗАЙ АЖАБАЙДАЛ

Профсоюзай комитедэй түрүүлэгшын гү, али бусад гэшүүдэй гансаараа үгэhэн заабаряар путевкын түлөө мүнгыень тэхэрюулэн бусаалга хэгдэхэ ёhогүй.

хүсэлдүүлэгдэн түлэгдэхэ мүнгэн гурбан жэлдэ нэгэ дахин гүрэнэй социальна страхованиин мүнгэ зөөриин тоосоогоор түлэгдэжэ байха гурим тогтоогдоо.

АРГАЛУУЛГЫН ПУТЕВКЫН ТҮЛӨӨ ХЭН ТҮЛЭХЭБ?

«Ажалшадай өөhэдөө худалдажа абаhан санаторно-курортно путевконуудай (курсовконуудай) түлбэри тухай» асуудалые ВЦСПС-эй секретариат байгша ондо хаража үзөө hэн. Тиин энэ асуудалаар зарим тодорхойлгонуудые хэhэн байна.

Путевкын дүүрэн сэнгые түлэhэн ба тэрэниие хэрэглэhэн тухай документнүүдые ажалшанай профсоюзай комитедтэ үгэхэдэнь, тэрэнэй үндэhөөр санаторно-курортно аргалуулгын путевкын (курсовкын) түлөө гаргашануудые хүдэлмэришэн болон алба хаагшадаа хүсэлдүүлэн бусаахa тухай шиидхэбэри тус профком абадаг юм.

Худалдан абтаhан путевконуудай (курсовконуудай) түлөө гаргашануудыень тэхэрюулэн хүсэлдүүлхэ тухай асуудалнуудые профкомууд шиидхэхэдээ, социальна үнэн зүбэй ёhо гуримуудта үндэhэлхэ ёhотой. Эдэ асуудалнууд олон хүнүүдэй хабаадалсалгатайгаар зүбшэн хэлсэгдэжэ, абтаhан шиидхэбэринь олондо мэдээжэ болгогдохо зэргэтэй.

Ажал хэжэ байhан дайнай инвалидууд болон ветерануудта, сэрэгэйнгээ уялга дүүргэжэ ябатараа бэеэ муудаhан интернационалист-сэрэгшэдтэ дайнай жэлнүүдтэ шэн габьяатайгаар ажаллаhанайнгаа түлөө СССР-эй орден, медальнуудаар шагнагдаhан хүнүүдтэ, үйлэдбэриин түрүүшүүлдэ, шэнэ юумэ үүсхэгшэдтэ, ажалай инвалидуудта, донорнуудта, олон хүүгэдтэй эхэнэрнүүдтэ путевкын мүнгэн түрүүшын ээлжээндэ хүсэлдүүлэгдэхэ юм.

Ажалшадай санаторно-курортно амаралгын ба аргалуулгын түлөө үгтэдэг гүрэнэй социальна страхованиин сметэдэ сүлөө мүнгэнэй үлэhэн байгаа hаань, профкомой гү, али социальна страхованиин талаар комиссиин баталhан шиидхэбэрэр путевкын ба курсовкын түлөө гаргашанууд хүсэлдүүлэгдэхэ аргатай. Хэрбээ ябажа байгаа жэлэй туршада аргаламжын гү, али амаралгын путевкые профсоюзай комитедэй үгөөгүй байгаа hаань, ажалшадай өөhэдөө худалдажа абаhан путевкын ба курсовкын түлөө

Путевкын түлөө гаргашануудые тэхэрюулэн бусаалга иимэ гуримаар хэгдэхэ: путевкын дүүрэн үнэ сэнгэй 70 процентнь хүсэлдүүлэгдэхэдээ, 120 түхэригhөө дээшэ байха ёhогүй.

Гүрэнэй социальна страхованигүй профсоюзай организацинуудта ажалшадай гаргашануудые тэхэрюулэн хүсэлдүүлгэ тухай асуудалнуудые дээрэнь байhан профсоюзай зургаанууд шиидхэхэ байна.

Ажалшадай өөhэдөө худалдажа абаhан путевконуудай (курсовконуудай) түлөө мүнгыень тэхэрюулгэ ажалшадай хүдэлжэ байhан предприятиин, эмхи зургаанай кассануудта, hуралсалай зургаанай кассануудта хэгдэдэг юм. Ажалшадай худалдажа абаhан путевконуудай (курсовконуудай) түлөө мүнгыень хүсэлдүүлгэ байгша оной эхинhээ бэелүүлэгдэжэ эхилэнхэй.

А. МУРАШЕВ,
Буряадай АССР-эй профсоюзуудай соведэй инструктор.

Барилгын талмайнууд дээрэ

ҺҮҮЛШЫН КИЛОМЕТРНҮҮД

Муйскын районой түб Таксимо посёлогhоо Эрхүүгэй областиин Сухой Лог нютаг хүрэтэр нэгэдэхи категориин авто-харгы бариха гэhэн тогтоол КПСС-эй ЦК, СССР-эй Министрнүүдэй Совет 1985 ондо баталан абаhан юм. Энэ харгын барилгада 500 миллион түхэриг hомологдожо, барилга үргэн дэлисэтэйгээр хэгдэжэ эхилээ бэлэй. 350 километр авто-харгын барилгада «ЗапБАМстроймеханизация», «Нижнеангарсктрансстрой», «Мостострой-9» трестнүүдэй хүдэлмэришэд ехэ хэмжээнэй хүдэлмэри хэжэ, олон миллион түхэриг ашаглана. Табан жэлэй туршада даабаряа үлүүлжэ, тэдэнэр онсо шалгараhан байха юм.

Оньhожоруулагдамал 136-дахи, 161-дэхи, 163-дахи колоннонуудай механизаторнууд үрэ бүтээсэтэйгээр хүдэлжэ, бусад соохоо шалгарна. Энэ ажахынуудай хүдэлмэришэд БАМ-ай барилгада хабаадалсажа, баян дуршэлтэй, бэрхэ мэргэжэлтэд болоhон ааб даа. Тиимэhээ трактор, машинануудаа, бульдозер, крануудаа гурбан халаанай туршада ашаглажа, ажалай үндэр бүтээсэ туйлана. 161-дэхи колоннын үнинэй бэрхэ жолоошон, Ленинскэ комсомолой шангай лауреат Николай Копелевой хүтэлбэрилдэг бригадын гэшүүд бүхы ажалаа гурбан халаанай туршада хэнэ. Тиигэжэ трактор машинануудаа минутынхье туршада миин байлгангүйгөөр ашаглажа, түсэбөө холо үлүүлнэ. Николай Копелевой бригадын коллектив табан жэлэй туршада миллион кубометр хайр шорой, бутаргагдаhан шулуу авто-харгын барилгада зөөжэ, олоной магтаалда хүртэнэ.

— Манай бригадын гэшүүд 1974 ондо автомашинануудые тушаан абахадаа, БАМ-ай барилгын дүүрэтэр ашаглахабди гэжэ үгөө үгөө hэн. Бидэ энэ автомашинануудаараа БАМ-ай барилга дүүргэлсээд, Таксимо—Сухой Лог гэжэ 350 километр авто-харгын барилга хэлсэжэ байнабди. Байгша оной октябрь hарада тус харгы саг үргэлжын ашаглалгада тушаагдаха ёhотой. Манай бригадын гэшүүд үгэдөө хүрэжэ шадаа. Бидэ автомашинануудаа үшөө олон жэл соо ашаглажа, Муйскын район дотор авто-харгы барилсахабди,— гэжэ БАМ-ай суута жолоошодой нэгэн Николай Копелев хэлэнэ.

Миний hанахада, Николай Копелев зүб юумэ хэлэнэ. Даажа абаhан ажал хэрэгтээ, оньhон техникэдээ эзэн ёhоор хандажа шадабал, заабол амжалта туйлаха арга боломжо байна ха юм. Оньhожоруулагдамал 163-дахи колоннын жолоошон Николай Козловой хүтэлбэрилдэг бригадын жолоошод автомашинануудаа миин байлгангүйгөөр ашаглахын тула ехэ оролдолго гаргана. Долоо hарын туршада хүн бүхэн дээрэ тоолоходо дундаа зэргээр 25 мянган түхэригэй хэмжээнэй хүдэлмэри хэжэ, даабари болон уялгануудаа амжалтатайгаар бэелүүлнэ. Тус бригадын гэшүүд hара бүри 100 түхэригэй мүнгэн шангаар урмашуулагдадаг юм. «ЗапБАМстроймеханизация» трестын хүдэлмэришэд барилга байгша ондо заабол дүүргэжэ, ашаглалгада тушааха хэрэгтэ хубитаяа оруулалсажа байна. Эдэнэр долоо hарын туршада авто-харгын барилгада 2 миллион 500 мянган кубометр хайр шорой, бутаргагдаhан шулуу зөөжэ, даабаряа холо үлүүлээ.

«Нижнеангарсктрансстрой», «Мостострой-9» трестнүүдэй хүдэлмэришэд уhа урадхуулха соргонуудые, хүүргэнүүдые барижа, түсэбөө үлүүлэн дүүргэнэ. Жэшээнь, барилга-хабсаралгын 694-дэхи поездын коллектив байгша оной эхинhээ уhа урадхуулха 70 сорго хабсаргажа, даабаряа холо үлүүлээ. Эдэнэр үшөө 8 сорго хабсаргаха даабаритай. Энэ ажалаа саг болзоортонь дүүргэхэ арга боломжотой. Хүүргэ баридаг 93-дахи отрядай хүдэлмэришэд жэлэй эхинhээ 4 хүүргэ барижа, hайн шанартайгаар ашаглалгада тушаагаад байнэ. Тус отрядай хүдэлмэришэд бүхыдөө энэ харгы дээрэ 37 ехэ, бага хүүргэнүүдые барижа, бараниень саг үргэлжын ашаглалгада тушаагаа юм. «БАМтрансвзрывпром» трестын хүдэлмэришэд гранит шулуун хада уулануудай хүрьhэ тэhэлжэ, харгы түргэнөөр барижа, саг болзоортонь ашаглалгада тушаахын түлөө ажалай уралдаа эмхидхээд, үрэ бүтээсэтэйгээр хүдэлжэ байнхай. Энэ трестын хүдэлмэришэд жэлэй эхинhээ 7 миллион 800 мянган түхэригэй ажал хүдэлмэри хэхэ аад, үнэн дээрээ 8 миллион 200 мянган түхэригэй хүдэлмэри хэжэ, социалис мүрысөөндэ түрүүлжэ гарагшадай тоодо оролсоо.

Таксимо — Сухой Лог гэhэн авто-харгын hүүлшын километрнүүд мүнөө баригдажа байна. Мүнөө хүүргэнүүд, уhа урадхуулха соргонууд хабсаргагдажа, харгын тэмдэгүүд тодхогдоно. Ойрын сагта энэ харгыгаар хүндэ ашаатай автомашинанууд хойто хизаар дайда руу шуумайлдахань. Буряад ороной, Эрхүүгэй областиин хойто нютагуудай социально-экономическа хүгжэлтые хурдадхаха хэрэгтэ энэ авто-харгы тон ехэ үүргэ нүлөө үзүүлхэ юм. Тиимэhээл энэ харгые богони сагай туршада хэжэ, ашаглалгада тушааха гэжэ «Нижнеангарсктрансстрой», «ЗапБАМстроймеханизация», «Мостострой-9», «БАМтрансвзрывпром» трестнүүдэй хүдэлмэришэд эрмэлзэнэ. Транспортна барилгашад үдэр, hүниие илгангүйгөөр ажаллажа, гүрэнэй захилые бодото дээрэнь бэелүүлхын тула үнэн зүрхэнhөө оролдоно.

Е. БОГАЧЕВ,
хүдөө бэшэгшэ.
Таксимо hуурин.

Поезд бүридхэхэ гээшэ ехэ харюусалгатай хүдэлмэри юм. Иимэ мэргэжэлтэй хүдэлмэришэд бүхы станцинуудта хүдэлдэг байна. Сэлэнгэ станциин поезд бүридхэгшэ Геннадий Николаевич Евсюнин эндэ үнинэй ажаллажа, баян дүршэл шадабаритай болонхой. Тэрэ оролдосотой hайнаар хүдэлжэ, станциин Хүндэлэлэй олон грамотаар, мүнгэн шангуудаар урмашуулагдаа юм.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Г. Н. Евсюнин.

М. СУТУРИНАЙ фото.

Гол һалбаримнай — хонин

НАЙДАМТАЙ ЗОНОЙ НЭГ

ХАЙШААШЬЕ харахада хүжэ ногоогоор хушагдаhан тала дайда, хада гүбээнүүд. Энэнь тарян, тэрэнь сабшалан, бэлшээри гэжэ илгаруулхаар бэшэер ургамал, ногоон, сэсэг намаа хаа хаанагүй пэгшыжэ гарашанхай.

— Бурханай хайрлахада юумэшье ургажа үгөө. Үнгэрhэн хабар, зунай эхеэр эндэ ямар байгаа гэжэ hананат? Дуhалшье бороо ороогүй, хуурайгаар hалхилжа, шанга наран шаража, эдэ хада гүбээнүүдые хубхигар сагаан болгоо юм гүбэ. Хонид барhад хаташаhан үрбэгэрхэн ногоо, хүр хагда шулуу шоройтойнь шэмхэлжэ ябагша hэн. Ехэ ган гасуур болохонь гээшэ гү — гэжэ яhала мэгдээд абаабди. Юрэдөөл, ээллээ даа,— гэжэ Борьёогой совхозой түбэй отделениие эрхилэгшэ Владимир Уржанов хэлэнэ.

— Мүнөө адууhа мал одоол ногоондо садаа, хүсэ шадал hайса абаа юм ааб даа. Теэд энэ ходо орожо байhан хура бороо ехэдэхэдээ hайниие хэхын орондо, hаад тодхор татана аа гү?— гэжэ hанаата болонги дуугарбаб.

Иигэжэ хөөрэлдэжэ ябахадаа иишэ тиишээ харахадамни зүг бүхэндэ — хада гүбээ, ара үбэрөөр, талааршье хонишодой үбэл, зунай буусанууд тобойлдоно. hүрэг хонидой эндэ тэндэ бөөн-бөөнөөрөө бэлшэжэ ябахань баhал хүжэ ногоон талада элеэр харагдана.

Энэшье гайхалтай бэшэ. Баян хэшэгтэ Борьёогой талада түбхинэhэн, нютагайнгаа нэрэ абаhан совхоз республика соогоо хүн сагаан хонидые олоор үсхэбэрилдэг ажахынуудай нэгэн ха юм. Эндэхи суута солото хонишод Социалис Ажалай Герой Г. Л. Рабдаев, мүн энэ hалбарида хори-гушан жэлдэ эрхимээр хүдэлжэ байhан Б.-Н. Г. Гомбожапов, Д. Г. Донеев болон бусадай hайн hайхан ажал хэрэгүүд тухай дуулаагүй хүнүүд үсөөн байха. Энэ жэлдэшье Борьёогой совхозойхид бүхыдэнь 143.331 эхэ хонидhоо 14.694 хурьга түлжүүлээ. «Сагаан алта»— хонидой торгон утаhата нарин ноохо абаха түсэбөөшье үлүүлэн дүүргээ. Иимэ үрэ дүн туйлаhан ондоо ажахы республика соо үсөөн ёhотой.

...Уданшьегүй нэгэ гүбээгэй үбэртэ түхеэрэгдэhэн үбэлжөөндэ хүрэжэ ерэбэбди. Шулуугаар баригдаhан ута хашаа, мүн олон жэлэй саана хэрэглэгдэдэг байhан түхэреэн байра, олон хуhамаг хорёонууд, гэр байранууд эндэ харагдана. Тээ саана хорёо соо хонид хаалгатай байна. Мүн баhа нэгэ бүлэг хонид урда талаар бэлшэжэ ябана. Нүүдэл вагонхон соохоо гуша гарамгай наhанай урин шарайтай эхэнэр гаража ерэбэ.

— Энэ манай үнинэй, найдамтайшье хонишодой нэгэн Вера Галсанова гээшэ. Танилсагты. Олон жэлдэ эндэ ахалагша хонишоноор Валерий Батомункуевич нүхэрынь хүдэлжэ байhан юм. Мүнөө Вера Бадмацыреновна отараяа өөрөө даажа абанхай,— гэжэ нүхэр Уржанов бидэниие танилсуулба.

ЗУНАЙ сагта хонишод зуhаландаа ноогшэ гүбэ, эдэнэр юундэ үбэлжөөн шадараа байрлаа юм ааб гэhэндэл иишэ тиишээ хараашалхадамни, хонишон эхэнэр иигэжэ ойлгуулна:

— Жэл бүри бидэ үбэлжөөндөө зуhадагбди. Хамаг бэлшээримнай эндээл ха юм. Нэгэ талаарса үбэлэйнгөө буусын хажууда ходо байхадамнай өөрэшьегүй шэнги. Байра байдалаа ходо хаража, өөдэ татажа байна ха юмши. Хэрбээ эдэ бүгэдые орхёод зөөшөө hаамнай ябуул зон, үхибүүд гэр байрын шэл шонхо, үүдэ үрхэ эбдэжэ болохо. hүүлдэнь тэрэниие hэльбэхэ, заhаха үлүү хүдэлмэри гараха болоно.

— Теэд бүхэли зундаа эндээ байхадатнай үбэлжөөн шадарай бэлшээри муудашатараа мүлжэгдэнэгүй гү?— гэжэ асуубаб.

— Бараг даа. Хонидые адуулха тала дайда эндэмнай яhала бии. Ногооншье hайн урганхай. Энэ жэлдэ дүрбэдэхеэ хурьгалhан хонидоо ондоо айлда үгөөд, орондонь шэнэ түрэхэ зуhагуудые абааб ди,— гэжэ Вера Батоцыреновна хэлэнэ.

— Энээнэймнай ушарынь иимэ юм. Бидэ дүршэлтэй бэрхэ хонишодой харууhалжа байhан, 4—5 дахин хурьгалhан эхэ хонидыень залуу хонишодто үгөөд, орондонь шэнэ түрэхэ зуhагуудые үгэдэгбди. Юуб гэхэдэ, дүршэл багатай залуу хонишодто шэнэ түрэхэ хонидые даалгаа hаамнай, тухашарха байна. Дан хүгшэн, муу хонидые тэдэндэ үгэжэ, урмыень хухалжа баhа болохогүй бшуу,— гэжэ отделениие эрхилэгшэ манда ойлгуулба.

Вера, Валерий Галсановтан хори гаран жэлдэ түрэл совхоздоо эхэ хонидые харууhалжа байна. hая айл болоод байхадаа, бүри залуудаа, тэдэ хоёр эндэ хонишон боложо ерээ юм. Тэрэ гэhээр энэ айлайхи жэлhээ жэлдэ зуун эхэ хонин бүриhөө 100-hаа дээшэ хурьгадые алгадгүй абажа тушаадаг. Ноохошье абаха даабариие ходол дүүргэдэг. Энэ 1990 оной дүнгүүдээршье тэдэнэр зуун эхэ хонин бүриhөө 100 хурьга түлжүүлээд, хурьган бүхэниие 23 килограмм шэгчүүртэйгээр тушаагаа. Хонин бүхэнhөө 3,9 килограмм ноохо хайшалаа.

— Танайхин шэнги дүршэл ехэтэй хонишодhоо гадна, ажахынтнай олонхи залуу хонишодшье hайн үрэ дүнгүүдые туйлана. Жэл бүхэндэ хонидhоо хурьгадые олоор абаха, ноохо ехээр хайшалхын тула юун хэрэгтэй юм? Яахадаа бусад ажахынуудта иимэ юумэн туйлагданагүйб? Энээн тухай юун гэжэ hананабта?— гэжэ асуухада Вера Батоцыреновна бага бодолгото болоод хэлэнэ:

— Хонидhоо абаха ашаг шэмэ — адуулга, эдеэлүүлэлгэ, харууhалгаhаал сэхэ дулдыдана гүб даа. Илангаяа hүүлэй жэлнүүдтэ совхоздомнай адууhа малые, илангаяа хонин hүрэгые үбhэ тэжээлээр хүсэд хангаха талаар ехэ оролдолго гаргагдадаг болонхой. Жэшээнь, hүүлэй гурбан жэлдэ үбэлынь бидэ эхэ хонин бүхэндөө үдэрэй 400 грамм талха таряа эдюулнэбди. Мүн энэ жэлэй хабарай хагсуудашье бүри ногооной гаратар хонин бүхэндэ үдэрэй 200 грамм талха таряа үгэжэ байгаабди. Үбhэ, зелёнкошье дуталдаагүй. Эдэ бүгэдын ашаар хүшэр хүндэ үбэл-хабарые hайнаар дабаа гээшэбди. Баhа өөhэдөө шадалаараа оролдоо зон ааб-забди.

ХЭЛЭЭШЭДЭНЬ иигэжэ нэмэхэ шухала. Борьёогой совхозой дирекци, партийна, профсоюзай, комсомолой организаци хонин hүрэгөө үбhэ тэжээлээр hайса хангахын тула ехэ юумэ хэхэhээ гадна, хонишодойнгоо hуудал байдалые, ажалайнь эрхэ байдалые hайн ойлгохо, зүбөөр урмашуулха хэрэгтэ ехэ анхарал хандуулна. Хонишодой үбэлжөөнүүдтэ гэр байра дулаасуулха электро-түхеэрэлгэнүүд, газова пеэшэнүүд тодхогдонхой. Хонидойнь байранууд гол түлэб шэнээргэ. Хонишодой бүхы бригаданууд ажахын тоосооной ёhоор, үйлэдбэрилhэн продукциhаа оруулhан ашаг олзоhоо, алмалта арьбалалта

хэhэнhээ түлөөhэ абадаг болоо.

— Бидэ отарадаа гурбан хүн хүдэлдэгбди. Намтай сугтаа Валерий нүхэрни, Алексей хүбүүмнай ажалладаг. hара бүриин авансада гурбуулан 420 түхэриг абадагбди. Хэрбээ нёдондо жэлэй эсэсэй дүнгөөр 3000 түхэриг нэмэлтэ түлбэри, 18 хурьга абаhан hаа, энэ жэлдэ тэрэмнай үшөөшье дээшээ байха аабза гэжэ найданабди, —гэнэ В. Б. Галсанова.

— Оруулhан олзоhоо гэхэ гү, али үйлэдбэрилhэн продукциингаа зэргээр түлөөhэ абадаг болоходоо хүнүүдэй ажалдаа хандаса hураггүй ондоо болоо. Урдань хонишод hүрэгэйнгөө хажууда үшөө ондоо хонидые даажа абагты гээ hааш, ухаа мэдээ алдаха, намhаа саагуур гэхэ байгаа ха юм. Харин эдэш мүнөө өөhэдөө 600 зуhагуудайнгаа хажууда намар мяханда тушаагдаха үшөө 500 хонидые абаад адуулжа байна бшуу. Энээнhээ мүнгэн олзо бад гэсэ абахаяа мэдэнэ ха юм,— гэжэ Б. И. Уржанов хэлээ hэн.

— Иигэжэ хүдэлхэдэтнай хүндэ бэшэ гү?— гэжэ асуухада, Вера Батоцыреновна хэлэнэ:

— Манайхид 4 ... ди. Ехэ басаган ... хадамда гараад, ... тээ амяараа отар... хай. Алексей хүбү... машинын курсада ... гаад, мантаяа ху... гуулида hурадаг ... шуулнай мүнөө хо... лалсана.

— Вера Батоцыр... бүри нэмэлтэ түл... — 20 хурьгадые а... нэт. Тэдэнтнай бү... болохоор болоо... гэхэдэмни тэрэ ... иигэжэ хэлэнэ:

— «Мал хараhан ... дохо» гэлсэдэг. ... рууhалжа байгаад, ... лоходонь, шулгал... мэтэй байха ёhо... Мүн элдэб шалт... нид, хурьгадай гар... умсынгөө хонид ... жа, орондонь т... ондоо тээшэнь ... шье хамаагүй, ... олзо ха юм.

Эндэ эгээл эр... hаа, хододоо ... хүдэлдэг, үнэн ... айлайхи тухай бэш...

М. Н...
Зэдын район.

ЭРХИМЛЭГШЭД ТОДОРБО

Хара түмэрэй үлэгдэлнүүдые, хаядаhа суглуулжа тушааха гүрэнэй захил дүүргэхын, үлүүлэн дүүргэхын түлөө социалис мүрысөөн республикын районуудай дунда дэлгэрүүлэгдээ hэн.

Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Совет, профсоюзуудай совет байгша оной хоёрдохи кварталай дүнгүүдые согсолжо, эрхимлэжэ гараhан районие элирүүлбэ. Улаан-Үдэ хотын Железнодорожно районой ажалшад түмэрэй хаядаhа суглуулжа тушааха гүрэнэй захил 102.3 процент дүүргэжэ, республикын бусад районуудай дундаhаа шалгаржа гараа. Тиигэжэ тэдэнэртэ дамжуулгын Улаан туг 400 түхэриг мүнгэн шантайгаар барюулагдаа.

Манай корр.

Тэжээл бэлэдхэлгэ — бүгэдын хэр

СОШОРДУУ САГА ТОХЁОЛДОБОШЬЕ

Хабарай hүүлшын үдэрнүүдтэ, зунай эхеэр Зэдын районой олонхи нютагуудта гандуу уларилтай байгаад, харин зунай тэн багаар хура бороон ехээр орожо, зарим нютагуудта гай тодхоршье ушаруулагдаба. Оройтожо ургаhан сабшалангай ногоо, тэжээлэй ургамалнуудые hаял сабшажа, хуряажа захалба гээшэбди гэжэ Зэдын районой нютаг бүхэндэ ябахада, хүнүүд hанаата болонгёор хөөрэлдэнэ.

Адууhа малдаа хүсэд хүрэхэ тэжээл бэлэдхэжэ абаха талаар хүшэрхэн байдалда орохон энэ районой ажахынуудай, эмхи зургаануудай, предприятинуудай бүхы хүтэлбэрилэгшэд, ахамад мэргэжэлтэд, арадай депутадуудай Соведүүдэй гүйсэдкомуудай түрүүлэгшэнэр тээсгэн Петропавловка тосхондо сугларжа, ехэ хөөрэлдөө хээ. Илангаяа бүхы дутагдалнуудаа элирүүлжэ, тэдэниие усадхаха хэмжээнүүдые тодорхойлоо, ойрын үдэрнүүдэй зорилгонуудые харaалаа.

Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Соведэй, Бурятскагропромсоюзай, агропромышленна комплексын хүдэлмэрилэгшэдэй профсоюзай обкомой болон ВЛКСМ-эй обкомой республикынгаа бүхы ажалшадта, хүн зондо хандажа, сабшалангай ургаса болон тэжээлэй ургамалнуудые 20—25 үдэрэй туршада хуряажа абахаар асари ехэ хэмжээнэй хүдэлмэри хэхэ шухала байhан тухай уряалыень зэдээрхин ехэтэ дэмжэнэ. Энэ талаар ооhэдөө горитой хүдэлмэришье ябуулна.

Тиигээдшье хуряалга дээрэ минута, час бүхэн үнэтэй болошобо. hаатажа, нобшоржо байха саг дүүрээ. Энээниие hайса ойлгожо байhан эндэхи ажахынууд хамаг хүсэеэ тэжээл бэлэдхэлгэдэ элсүүлхые оролдоно.

Бургалтайн «Мир» колхоздо ерэхэ үбэлжэлгын үсэдэ 1688 бодо мал, тэрэ тоодо 400 үнеэд, 26.942 хонин hүрэг, 338 адуу морин тэжээгдэжэ ондо оруулагдаха юм. Эды олон адууhа малые үбhэ тэжээлээр хангахын тула 1480 гектар сабшалангай ногоо, 2812 гектар тэжээлэй ургамал, 1850 гектарай ороохо таряа саг болзортонь хуряажа абаха ёhотой.

Мүнөө үбhэшэдэй ажал хэр ябанаб?

Александр Доржиевич Бадмаевай хүтэлбэрилдэг тэжээл бэлэдхэлгын звено, Сергей Жамбалович Банзаракцаевай ударидадаг сабшалан hайжаруулгын бригада гүйсэд оньhожоруулагдаад, ургасаяа хуряажа байнхай. Колхозой бүхы хонишод арендэдэ ороhон хадаа өөhэдынгөө хүсөөр бүхы зэр зэмсэгээ түхеэржэ, туhалха хүнүүдые гульдахажа, баhал үбhэндөө гаранхай. Зарим ахалагша хонишод гэр бүлынгөө хүсөөр үбhэ абаха зорилготой.

Колхоздо хамтадаа 41 звено үдэрэй үнгэрхэ бүри ажалаа эршэдүүлжэ байhаар. Жэшээнь, арендатор хонишод Георгий Ульзетуев, Чимит Гомбоев, Дамба-Дугар Доржиев болон бусад түрүүшын хэдэн hуринуудые эрхим шанартайгаар сомоод байна.

— Элбэг ургасатай байhан урзанда жэлдэ манай колхоз хамтадань 16 мянган центнер бүдүүн тэжээл бэлэдхэжэ абаhан байгаа. Хэрбээ мүнөө жэлдэ хээрын сабшалангай гектар бүриhөө 12 центнер үбhэ хуряажа шадабал, бүхыдэнь 18 мянган центнер үбhэ лаб бэлэдхэхэбди. Энээнэй түлөө бүхы хонишоднай, үбhэшэднай оролдожол байна,— гэжэ колхозой түрүүлэгшэ Олег Геннадьевич Прокосов мэдүүлнэ.

Тэрэнэй хөөрөөе үргэлжэлүүлэн Бургалтайн сомоной Соведэй түрүүлэгшэ Борис Доржиевич Очиров иигэжэ хэлэбэ:

— Сабшалан, таряалангай заха үзүүрэй намаглиг газарай болон харгынуудай хажуугаархи ногоое орхихогүйн тула тэжээл бэлэдхэлгээр эрхимлэhэн звено, эрхим айл гэhэн конкурс соносхообди. Ехэ үбhэ тэжээл бэлэдхэжэ колхоздо тушааhан айлда 5 центнер таряа, бэлэдхэhэн үбhэнэйнь гурбанай нэгэ хубиие түлөөhэгүйгөөр өөhэдтэнь үгэхэбди. Энээнhээ гадна, сомоной Соведэй депутат, үхибүүдэй спортын hургуулиин директор Сергей Содномович Бадмаевай хүтэлбэри доро алба хаагшадай болон залуушуулай дундаhаа гараар үбhэ сабшадаг бригада эмхидхэгдээд хүдэлжэ байна. Тиигэжэ гэрэй эзэн эхэнэрнүүдшье, пенсионернүүдшье ниитын малай тэжээл бэлэдхэлгэдэ шадаха зэргээрээ туhална гээшэ.

Шэмэтэ тэжээл — сенаж даралга дээрэ А. Д. Бадмаевай деадаг бригада урагшатай hайнаар хүдэлнэ. Эдэнэр 2812 гектар газар дээрэhээ сенажай ургамал, кукуруза, зелёнко хуряаха ёhотой. Ургасань яhала hайн. Мүнөө гектар бүриhөө 110 центнер холимол ногоон ургамал хуряажа, сенаж дарана. Манай ябахада 1500 тонно шахуу сенажтай болоод байгаа бэлэй. Үшөө эды шэнээниие ойрын үдэрнүүдтэ дараха байна.

Бургалтайhаа гараад, Гэгээтын Ленинэй нэрэмжэтэ колхоздо ерэхэдэ, тэжээл бэлэдхэлэй ябаса ондоошог байба.

Эндэ ногооной болон тэжээлэй ургамалай ургаса муушаг. Угай ядахадаа 900 гектар сабшалан, 1150 гектар таряаниинь мүндэртэ таhа сохюулшоо. Шэлэгшэ гэжэ газарта эрхимээр ургажа байhан тарянай харалтараа тооной мүндэртэ сохюулшаhыень харахада, одоол уйтай байгаа даа гэжэ нютагай үбгэд хэлэнэ. Иимэ хүндэ хүшэр байдалда олон тоото малдаа хүсэд хүрэхэ тэжээл яажа бэлэдхэхэ тухай бодожо байhанаа хөөрэжэ үгэхыень колхозой түрүүлэгшэ Виктор Лодоевич Цыбиков Гэгээтэйн сомоной Соведэй гүйсэдкомой түрүүлэгшэ Ринчин Доржиевич Чагдуров хоёрто хандабабди.

В. Л. Цыбиков иигэжэ хэлэнэ:

— Байгаалиин уларилай тохёолдуулhан гай тодхорой hүүлээр бии байhан арга боломжо дууhыень тооложо үзөөд, бэлэдхэгдэхэ тэжээлэй шэнэ баланс табяабди. Бүхы түрэлэй 6000 адууhа малдаа зоотехническэ нормын ёhоор хамта 150 мянган центнер тэжээлэй единицын хэмжээнэй үбhэ хоол бэлэдхэхэ ёhотойбди. Харин бодото дээрэнь 59.686 центнер лэ тэжээлэй единицэ бэлэдхэхэ арга боломжотой байнабди. Энэмнай тэжээлээр хангагдаха нормын 39,8 процентнь болоно. 1671 гектар хээрын сабшалангай гектар бүриhөө 9,2 центнер үбhэ хуряахаар хараалнабди. Энэ тон бага гээшэ. Тиимэhээ районhоо гадуур ехэ үбhэ, hолосмо, ороохо таряа бэлэдхэхэ арга хургаха бэдэрхэмнай.

Р. Д. Чагдуров саашань иигэжэ үргэлжэлүүлнэ:

— Энэ жэлэй тэжээл бэлэдхэлгэ хүндэшэг лэ байна. Тиимэhэ Гэгээтын сомоной Соведэй дэбисхэр дээрэ ажаhуудаг хүдэлжэ шадаха хүн зон энэ хүшэр сагта колхоздоо туhалха зэргэтэй. Сомоной Соведэй гүйсэдкомой хүдэлмэрилэгшэд тусхай участок даажа абаад үбhэ сабшана. Үшөө залуушуулай дундаhаа гар хажууршадай звено эмхидхээбди. Үмсөөрхин үбhэшэдэй звенонуудта ошоод косилкаар сабшахын аргагүй газарнуудта ургаhан ногоо хажуураараа сабшажа, хуряаhан үбhэнэйнгөө 50 процентыень колхоздоо тушааха зорилготой хүдэлнэ. Шефүүднай туhаламжа үзүүлнэ тэдэнэй ажалые hайнаар эмхидхэхые оролдохобди.

Үбhэ хуряалга дээрэ гүйсэд оньhожоруулагдаhан 8 томо звеное дүй дүршэл ехэтэй хүнүүд хүтэлбэрилнэ... арендэдэ ороhон ... гагдаhан сабшала... жэлэй туршада ... үтэгжүүлжэ, уhал... жэ, хашаалжа ... Жэшээлхэдэ, ... мын хажуудаху... газарта Георгий ... Шестаков 200 ... сабшалан аренд... Нёдондо тэрэ ... hайн шанартай ... hэн. Энэшье ж... дутуугүй үбhэ ... рилготой юм. Га... — Санжай-Суруун... Зүүн-Гэгээтэдэ — ... кобатикова звено... мараар хүтэлбэр... шын hуринуудые ... нэ.

АВМ агрегат д... Павлович Подд... тэлбэрилдэг бриг... хүдэлнэ. Тэрэнэй ... жэл 100 тонно ... бэлэдхэхэ түсэб... тохёолдоhон хүш... хараада абажа, ... но бэлэдхэхээр ... зуу шахуу тон... байнхай. Бригад... нууд Валерий Ту... тор Банзановай, ... Сергей Колесчик... зөөлгын автомаш... шод Алексей Ча... ир Раднаевай эр... омогорхомоор ба...

Үбhэ тэжээл ... халуун хаhада ко... комой секретарь ... Дашеевич Бадма... мой комитедэй ... Будья Донгигови... hал хам оролсон... хэжэ байна. Үбhэ... социалис мүрысө... соёлой болон ... маанай талаар ... мэтэhэ эхилээ, ... барагдаха бэшэ ... парткомой кабин... ходомнай сомо... гүйсэдкомой түр... гээтэйн соёлой ... ректор Баясхалан... Булагай отделен... даагша Галина ... Бага-Наринай отд... лиотекые даагша... ва, эндэхи меди... ша Туяна Дылы... бусад ээлжээтэ ... ларжа үбhэшэд... үбэлжэлгэдөө ба... дал hуудалаа ... тосхонуудай бол... дэй hайндэрнүүд... талаар хөөрэлдөө... байгаа hэн.

М. ...

Совет орон дотор

ЧЕБОКСАРЫ. Барилгын материалнуудай шэнэ завод бодхоохо талаар Чувашида байгуулагдаhан акционерно бүлгэмэй пайщигууд шэнэ барилганuудые хэхэдээ, ээлжээндэ байнгүй хирпиисэ захижа абаха аргатай байха.

Түгэс оньhожоруулагдамал энэ ехэ предприяти жэлдэ 75 миллион хэhэг хирпиисэ ба 1,5 миллион дүрбэлжэн метр шэмэглэн гоёохо плиткэ гаргаха ёhотой. Акционернүүдэй хүсые ниилүүлhэнэй эсэстэ шэнэ жэлhээ город шадарай Кугеси hуурин тосхоной дэргэдэ, шабараар баян газарта дүтэ шадар баригдажа эхилээ. Иимэ завод барихын тула 60 миллионhоо дээшэ түхэриг хэрэгтэй, тиин мүнөө дээрээ автономито республикын бюджедhээ иимэ мүнгэ hомолхо аргагүй юм. Харин пайщигуудай туhаламжаар богони болзорто хэрэгтэй мүнгэнэй гурбанай хоёр хубинь суглуулагдаа.

Барилгын материалнуудые хэрэглэдэг Чувашай ажалша түрүү коллективүүд акционерно бүлгэм байгуулгада хабаадана. Социальна хүгжэлтын үргэн ехэ программануудые бэелүүлхэдэнь хирпиисэй ехээр дуталдадаг байhаниинь hаад болодог hэн. Харин республикын Госстрах акционерно бүлгэмтэй юундэ харилсаа тогтоогооб гэбэл, мүнгэ бүлгэмдэ оруулаад, жэлэйнь олзо доходой 10 процентые абаха болоно. Хожомоо тус бүлгэм өөрын худалдаа наймаанай банк нээхээр харсаална.

Түрүүшын акцинууд худалдаанда орожо эхилээ. Мүнөө дээрээ пайщигуудай дунда миил предприятинууд болон эмхи зургаанууд оролсоно. Мэнэ hаяар энгэй хүнүүд пайщигууд болохо юм.

ВЛАДИВОСТОК. Хотын телевидениин түрүүшын дамжуулганууд хүн зондо абаhаар hайшаагдаба. Өөhэдынгөө мүнгөөр өөhэдыгөө хангаха гуримаар хүдэлхэ аргатай акционерно телевидениин компани эмхидхэхэ арга боломжотой болохын тула багахан бүлэг журналистнууд тэрэниие байгуулна. Примориин хизаарай Соведтэ энэ бодолынь дэмжэгдээ hэн. Хизаарай ниитын эмхинүүд ба Алас-Дурнын далайн пароходствын акционерно бүлгэм спонсорнуудынь болонхой.

ОРЕНБУРГ. Эндэхи ажахынууд түрүүшын миллион тонно ороохо гүрэндөө худалдаба. Область дотор бүхыдөө гектар бүриhөө 24 центнер, харин Грачевско, Асекеевскэ, Бугурусланско районуудта — 31-hээ 35 центнер хүрэтэр, харин зарим поли дээрэhээ 40—50 центнер ороохон сохигдоно. Сагай уларилай таарамжагүй байhан дээрэhээ хуряалгын хүдэлмэриин онол аргые хубилгаха баатай болоно. Ороохо амяарлан хуряахаяа болижо, сэхэ комбайндажа эхилhэн колхоз, совхозууд олзотоно. Шиигтэй ороохо тушаан абахаар предприятинууд бэлэн болгогдоо.

ДУШАНБЕ. Таджикистанай ниислэлэй магазинуудта спагетти худалдадаг болонхой. Аграрна үйлэдбэриин «Монпаз» гэhэн нютагай нэгэдэл итальян технологёор тэрэниие үйлэдбэрилжэ эхилэнхэй. Түхеэрэлгэнүүдые хабсаргажа хүдэлгэхэдэнь Италиин мэргэжэлтэд туhалhан байгаа.

СОВЕДҮҮДЭЙ ХУДЭЛМЭРИ

ЭДЭБХИ ҮҮСХЭЛЬЭЭ ЭХИТЭЙ

...районой Ардай депутадуудай Онохойн поселковой Советэй гүйсэдкомой түрүүлэгшэ А. Н. МАСЛОВТАЙ манай корреспондент С. ОЧИРОВ уулзажа, Советэйнгээ ху...тухай хөөрэхыень, бусадшье асуудалнуудаар hанам...хэлэхыень гуйhан байна. Тэрэнэй угэнэй ...уншагшадай анхаралда табигдана.

[illegible]

...Соведүүдэй түрүү- тэдэ. Соведүүдэй ...комуудай түрүүлэгшэнэр ...нэхэмни. ...гай Соведүүдэй түрүү- ...гэшэ, минии hана- ...ээр бодомжолонгүй, ...далтай холбоогүйгөөр, ...тэ теориин үндэhөөр

[illegible]

...далнуудые Соведүүдэй өөhэдөө шиидхэдэг hаань манай ажал hураггүй урагшатай боложо үгэхэ hэн.

— Александр Николаевич, мүнөө Соведүүдэй саг үргэлжын комиссинууд ехэ үүргэ дүүргэдэг боложо байна. Танай поссоведэй саг үргэлжын комиссинууд хэр эргэер худэлнэ гээшэб?

[illegible]

Тус комиссиин гэшүүд тосхон соогоо олониитын түлөөлэгшэдтэй хамтын рейд үнгэргэжэ, тосхон соохи байдалые тодоруулhан байна. Рейдэ хабаадагшад байгаалида зон, предприятинуудай хүтэлбэрилэгшэд хайша хэрэгээр, ээзэн бусаар хандана гэжэ элирүүлээ. Жэшээлхэдэ, тус комиссиин гэшүүдэй рейдын материал районой «Вперёд» газетэдэ толилогдоhон байна.

Онохойн нүүдэл оньhожоруулагдамал станциин саада талада хэзээб даа нэгэтэ үхэр мал, хони ямаагаа бэлшээхэ газар байhан юм гэжэ рейдын материал соо хэлэгдэнэ. Мүнөө эндэ обоо бухал бог шоройгоор, элдэб түмэр түдэгэ, автобусой хооhон хушалта гэхэ мэтын юумэн ойронь хүрэхын аргагүйгөөр сомогдонхой. Загарайн бройлерно фабрика Үдэ голой эрьедэ «хоншуу» үнэртэй шубуунай наг шэбхэ, бог шоройгоо хаядаг байба. Гансал тосхоной предприятинууд бэшэ, мүн Удинска, Береговая, Международная болон Королёвой нэрэмжэтэ үйлсэнүүдээр ажаhуугшад үрдилдэhэн мэтээр тудаhан лэ газарта элдэб эсын бог шоройгоо, хэрэггүй болоhон юумэеэ хаяжа, байгаали бузарлана. Эдэ болон бусад баримтанууд тухай поссоведэй байгаали хамгаалха талаар саг үргэлжын комиссиин түрүүлэгшэ И. Г. Петровой рейдын шалгалтын дүнгүүдээр бэшэhэн статья соо хэлэгдээ.

Поссоведэй худалдаа наймаанай талаар саг үргэлжын комисси худэлмэриеэ эмхитэйгээр эхилээ. Тус комиссиие арадай депутат Е. Н. Носков ударидадаг юм. Тус комиссиин үүсхэлээр тосхоной дэлгүүр урдань холо, хажуу тээ байдаг hаа, мүнөө тосхоной тэг дунда асарагдаа, урдань мяха шаржа худалдадаг байhан кафе hэльбэн шэнэлэгдээд, ухибүүдэй кафе болгогдоо. Худалдаа наймаанда хомор байдаг эд бараа худалдаха график табигдаба. Тэрэ графигай дүүргэлтые хинажа байха Соведэй арадай 5 депутадhаа бүридэhэн комисси байгуулагдаад, тэрэнь худэлмэриеэ урагшатайгаар ябуулна.

— Тосхонойнгоо социально-экономическа хүгжэлтын түсэбүүдые дүүргэхэ талаар хэр амжалтануудтай гээшэбта! Энээн тухай хөөрэжэ үгыт.

— Социально - экономическа хүгжэлтын түсэб урагшатайгаар дүүргэгдэдэг байха аад, мүнгэн зөөреэр дуталданабди.

Барилга даб дээрээ муу бэшээр ябуулагдана. Жэшээлхэдэ, Онохойн модоной комбинат 18 байратай хоёр дабхар гэр барижа дүүргээ. 174-дэхи ПМК 140 hууритай хүүгэдэй саад бодхоожо эхилбэ. Тиихэдэ мүнөө Пионернүүдэй байшан hэльбэн шэнэлэгдэжэ, 1500 номертой автомат телефонно станци баригдана.

Тиихэдэ Бэрээнэй-Адагта зоной ажаhуудалай хэрэглэмжэ хангалгын комбинадай филиал, больница баригдажа байна. hунгагшадай захилаар Онохой тосхондоо шэнэ пекарни барижа дүүргэбэбди.

Хубиин гэрнүүдые олоор бариха, предприяти болон организацинуудай хүсөөр байрын гэрнүүдые бариха асуудал Соведэй гол анхарал доро байдаг. Жэл бүри манай тосхондо хоёр байратай 10—12 гэр ашаглалгада оруулагдана. Хубиин гэр баригшадай тоо олошороо. Юундэб гэхэдэ, манай эндэхи модоной комбинат гэр бариха дуратайшуулда хямда сэнгээр барилгын модо худалдадаг, өөрынгөө худэлмэришэдтэ бусадшье туhаламжа үзүүлдэг байна ха юм. Мүнөө дээрээ гэрнүүдые бариха участогуудые үгэхэ газарнай хомор болонхой. Гэбэшье 145 айлда дачануудые бариха участогуудые үнгэрэгшэ, мүн энэ жэлдэ үгөөбди.

Зониие социальна талаар хангалгада Соведэй харьяата газар дээрэ байдаг предприятинууд ехэ туhа хүргэнэ. Тосхоноо болбосон түхэлтэй болгохо, харгы, үйлсэнүүдээ ногооруулха, асфальтаар хушаха гэхэ мэтын худэлмэри шадал соогоо хэжэ байдаг гээшэбди.

— Александр Николаевич, поссовет үшөө ямар худэлмэри ябуулдаг гээшэб!

— Мүнөө бидэнэр Соведэйнгээ худэлмэриие хубилган шэнэдхэхэ, бүхы юумэеэ нюуса нөөсэгүйгөөр олондо мэдээсэжэ байха хэрэгтэ онсо анхарал хандуулха гэлсээ hэмди. Тиимэ зорилготойгоор hаяхан поссоведтээ «түхэреэн столой» саана арадайнгаа депутадуудые, газетэдэ статьянуудые бэшэдэг нүхэдөө hуулгажа, тус асуудал зүбшэн хэлсээбди.

Поссоведэй ябуулдаг худэлмэри олондо мэдээжэ болгохын тула худэлмэришэн-корреспондентнүүдэй пост байгуулбабди. Тэрэ постын гэшүүд (хамтадаа 10 хүн болоо) районойнгоо «Вперёд» газетэдэ статьянуудые бэшэжэ байха гэжэ хэлсэгдэбэ. Түрүүшын 5—6 материал мүнөө дээрээ районой газетэдэ хэблэгдэжэ, мачай Соведэй ябуулдаг худэлмэри олондо мэдээжэ болобо.

Үшөө нэгэ асуудал бии. Хурамхаанай районой Барханай сомоной Соведэй жэшээгээр поссоведэйнгээ мүнөө эзэлдэг газар дайда, уhа, нуур сөөрэмүүдые өөрынгөө мэдэлдэ абахамнай. Тиигэжэ поссоведэй зүбшэлгүйгөөр ямаршье министерство, албан зургаан, предприяти барилга хэхэ эрхэгүй. Энэмнай байгаали хамгаалха асуудалтай нягта холбоотой байhаниинь эли.

Эндэ хэлэгдэhэн бүхы юумэеэ тобшохоноор тодорхойлбол, Буряадай АССР-эй дулдыданги бэшэ байдалтай болохо, өөhэдөө өөрыгөө хүтэлбэрилхэ гуримда, дэлгүүрэй экономико байгуулха замда орохо талаар бэлэдхэлэй ябажа байха үедэ хаа хаанагүй эдэбхи үүсхэл, бодото байдалые мэдэхэ эрилтэ республикын нютагай Соведүүдэй урда табигдана гэжэ онсолхо байнаб.

Буряадай уран зохёолшодой

шэнэ бүтээлнүүдhээ

Ц-Д. ХАМАЕВ

hАЯЫН ШҮЛЭГҮҮД

Хуша

Наранайнгаа орохын урдахана,
Наhанайнгаа hүүлшын нэгэ үдэр,
hуулгаhан хушынгаа ойрохоно
hуухадажа бодолоо шэбшэхэлби.
Үедөө ногоохон хушаяа
Үгэдөө оруулжа hураhан hаа,
Хүнүүдтэ бэлэглэhэн дураяа
Хубаалдажа найдаха байгаалби.
Сэдьхэлэйм утаhа дараhан,
Сэбэрхэн бодолыем абаhан,
hүүлшынгээ этигэл найдаhан,
hүнэшэгүй hүлдэм болоhон —
Шүлэгүүдэйм шэдитэ аялга
Шүүhэтэй ногоохон шамдамнил,
Шэмэрүүн хүйтэндэш хагдарангүй,
Сэдьхэлдэнь хүнүүдэй сэсэглэхэ.
Наранайнгаа орохын урдахана,
Наhанайнгаа hүүлшын нэгэ үдэр,
Юрьеhэн юртэмсын дундахана
Юрөөлтэй ябаhанаа hанахалби.
Хушын наhа эдлэхэгүй,
Хурбаада түрэhэн бэемни,
Гаталhан далайгаа мартангүй,
Газартаал абажа орохол даа.
Гайхаhан шамайем уhалха гү,
Гашуунаар гоожоhон хүлhэмни?
Наhандаа дугтаран hугшаха гү,
Намайгаа үгылөөд, барhамни.
Шамайем орхингүй анхарха,
Шадалтай, дорюун, залуу,
Намайе заягаар халаха
Нэгэн баhал ургаха бшуу.
Гүрбэhэн шиниимни дорохоно
Гүлгэлхэ шүлэгүүдынь залаалжа,
Наранайнгаа орохын урдахана
Намдал ерэхэ бараалжа.

Ажабайдал

Ажаhууха арюухан гээд,
Аялгална нэгэн
Ажабайдал хооhон гээд,
Архидана нүгөөдэнь
Аляантайньшье адли болон,
Аялгалба, архидабаб.
Хараатайшье юумэ дуулан,
Хоюулайень халаглабаб.
Хүн түрэhэн урмандаа
Хүхигдэдэг, гутарагдадагшье лэ.
Хүтэл үндэр дабаандаа
Хүмэригдэдэг, бодогдодогшье лэ.
Хүнэйл үрэ байнат даа,
Хүбүүдни, ойлгогты.
Хүнэйл зэргэ ябыт даа,
Хүмэреэшье hаа, бодогты.
Ажабайдал гээшэмнай —
Агууехэ зохёол юм.
Алтан тэрэ хуудаhанай
Алинииньшье юрөөл юм.
Гүн удхата хуулииень
Гүнзэгыгөөр шудалбал,
Мүн хэрэгтэ юумыень
Мүнхэлжэ абахалта.

Газартаяа үлөөд...

Гансаараа үлэхэдөө
Газартаяа би зугаалнам,
Түрэхэhөө эхэhээ
Түрэлхижэ, нүхэсэн мүлхиhэн...
Газараа гэшхээд,..
Гаhараар хороожо ороходоо,
Газараа хэмжээд,
Гороолжо тойроод байхадаа,
Замбуулин түбиингөө
Захагүй тойрогы гайхааб
Үдэhэн гэрэйнгээ
Үнэ сэнгыень ойлгооб.
Газартаяа үлөөд,
Галаб үе тухайда,
Хэзээшьеб үтэлөөд,
Хүрьhэн болохо тухайда,
Шэнэ сагай
Шэнжэ шанар тухайда,
Ерэхэ үсын
Ехэ хэрэг тухайда,
Сэдьхэлээ нээгээд,
Шэбшэлдэнэш хэбэртэйбди.
hэшхэлээ hэргээгээд,
hэргэгхэн сүхэрнэшьебди.
Газарнай, этигэгты,
Гараhан эхэеэ хараагүй,
Газарнай, мэдэгты,
Гансаш байхадаа ядаагүй,
Хүрьhэтэ газараа
Хүндэлжэ hураа hаа даа,
Хүрьhэтэ газараа
Хубилгажа шадаа hаа даа,
Сая жэлдэ
Саран хүхымнай донгодохо.
Үдэhэн эхэдэнь
Үрэ hадаhамнай хүрэхэ.

Сагаахан сэсэгүүдни

Сагаахан сэсэгүүдни,
Саггаа толгойгоо гүрбүүлжэ,
Урихан hэбшээндэ
Уужам таладаа найганалта.
Сагай hэбшээе
Саража, юрэдөө, шадахагүй аад,
hайхан hанаатай
hанаhан тээшээ надханалта.
Сагаахан сэсэгүүдни—
Сасаатай дүүрэн талаар.
Үрэжэлтэ үрэнүүдынь
Үбеэтэй хада уулаар.
hудалайнь гүйдэл соо
hуларшагүй табисуур нюугаатай.
Харалхын табилангүй
Хатуу хуули хадхаатай.
Сагаахан сэсэгүүдни
Сагаахан зандаал хэзээдэ.
hэбшээхэн хаанаhааб —
hэмээхэн нэнгэнэл тиишэдэ.
Сагаахан хадаал
Сагай урбаса тооногүй.
Сагаахан хадаал.
Сагаанhаа хара болоногүй.

Үлгы шэнги үе...

Ургын эхеэр hэргэhэн,
Үлгын дуугаар эхилhэн
Шэршүү торгон дэгэлшүү,
Сэнхир мандал тэнгэришүү
Үльгэр шэнги үемни
Үбгэн нагсым мүрөөр,
Үрөөлтэ нютагайм үйлсөөр
Үнжэн хонон гэшхэhээр
Хүхы дуута hүнеэр
Хүбүүнтэймни зугаалнаа
Гарсын хойто шэлээр
Гадаhа бараад алхалнаа.
Ургын эхеэр hэргэhэн,
Үлгын дуугаар эхилhэн
Хүхэхэн ногоон наhандаа
Хүгжэм байгаал байнам даа.

Африка

Африка ёолоно,
Африка!
Асари ехэ джунгли соо,
Ангама халуун наран дороо
Африка ёолоно,
Африка!
Буртаг джунглиин намагhаа.
Бурмадал боломо наранhаа
Сахилзама шүдэтэй, нюдэтэй,
Солбон габшагай хүдэлэсэтэй
Хүрьhэлиг хара хүнүүдынь
Хүсэрхөө, аярхаа бэшэл даа.
Африка уйлана,
Африка!
Арсалан, леопардын эрхирээн соо,
Ангуудай үймэмэ исалаан соо
Африка уйлана,
Африка!
Арсалан, леопардын эрхирээнhээ,
Ангуудай үймэмэ исалаанhаа
Айгаа, жэгшээ бэшэл даа,
Аргаа барагдааш үгыл даа.
Хархис капиталис шуналтан,
Хариин баялигта обтоошон
Арга мэхээ алдуураад,
Алалгааараа занана лэ,
Хашхархаараа болоно лэ,
Хулуухаараа үридэнэ лэ.
Африка бодоно,
Африка!
Арбан шүдөө зуужа,
Эхэ hайхан орондоо
Эрхэ сүлөө нэхэжэ,
Африка бодоно,
Африка!
Туг болгоод зүрхэеэ
Тулалдаанда ороно.
Түмэр шүдэр гэнжэеэ
Түглэ удар татана.
Сагаан сагаан шүдэеэ
Сайбалзуулан энеэнэ.
Агаарай долгёор, телевизорээр
Африкын дуун шангадана.
Солгёон түргэн хатар дороо
Сортоотойгоор дуулалдана.
Африка илана,
Африка,
Ангиин харша дайсадаа
Алтан мэшэеэ харахадаа,
Алас тээшээ тэгүүлнэ.
Африка илана,
Африка!

Аврорын дуун

Аврорын дуугаар hэриhэн
Агуу Росси
Аюул хүсэтэй галта охёор.
Дугтаралгаhаань түби дэлхэй hэрэ.
Дүлэтэ тугынь түүдэгтэн дүлэбхеэ.
Шэнэ байдалай эхин дээрэ анха
Шэдитэ үгэнүүд зэдэлhэн юм гэхэ.
Үгытэй ангиин зүрхэндэ
Үльгэрэй баатарай үгэнүүд-годли мэтэ.
Ошохо замайнь холодо —
Одон мэтэ.
Олоной жаргал онсолhон,
Оёоргүй ухаагаар хуяглагдаhан
Ленинэй үйлэ хэрэг
Парти тугтал үргэhэн.
Түмэн түмэн жэлнүүдээ
Түүхэ гаража,
Гаталагдашагүй гашуудалай
Голынь илган танижа,
Генил байhан хадаа
Ленин бодоhон.
Генил байhан туладань
Парти hунгаhан.
Хатуу шэрүүн жэлнүүдтэ
Хамхараагүй,
Хабсагайдал
Ханатан бодоо парти.
Нэгэ хүндэл хүсэн түгэс
Найдамтай, гэрэлтэhэн харгытай.
Эгэришэгүй иимэ партитай
Эбсэшэгүй ямарш дайсантай.
Хараа холын шугамуудаар
Хараалагдаhан түсэбүүдээ
Он жэлээрнь дүүргэжэрхёод,
Одод тээшээл тэгүүлжэ,
Уугыень уудалха
Ушарта байдалаа ойлгохо
Үдэрнүүдтэ срэнэбди.
Анхан багшын зааhан
Агуу hургаал —
Ашата холы гиигүүлhэн
Алтан заяан.

АРАДАЙ ДЕПУТАДАЙ ОРОЛДОЛГООР

...Р-эй Верховно Соведэй ...нүмэй гэшүүн, СССР-эй ...й депутат Цырен Нимбу... нютагайнгаа hунгагша... ...игэл найдабариие хэрэг ...бэелүүлхые оролдоно. ...ва тэрэ округойнгоо эко... саашадань хүгжөөхэ ...тон ехэ анхарал хан... юм. Жэшээлхэдэ, hая... ...най депутат „СССР-эй ...рнүүдэй Соведэй Түрүү... Н. И. Рыжковые бараал... Ага нютагай социальна ...хүгжөөхэ хэрэгтэ мүн... ...өөрэр туhалхыень гуй... ...йна. СССР-эй Министр... Совет Цырен Нимбуе... ...итые тон наринаар шэн... ...нэй эсэстэ, округой со... ...на хүгжэлтэдэ зорюулжа, ...лион түхэриг мүнгэн ...мэжэ hомолбо. ...мүнгэн зоори мүнөө ск... ...льгээгдэжэ, шэнэ hур... ...соёлой байшан, гостини... ...гэдэй саад болон бусад ...нуудые бодхоолгондо ...гдэжэ эхилбэ.

...ОШЬЕ БУСААГДАХАНЬ

...ад угсаатанай гар ур... ...гайхамшаг бүтээл боло... ...тохой Майдари бурханай ...хуби заяан тухай hүү... ...д манай нютагта үргэн ...орэлдөөн болоhон гэ... ...рынь, 1940-өөд онуу... ...эр бурхан шажантай ...ехээр тэмсэгшэд энэ ...ые hандаргажа, тусхай ...ень сүлөөлөөд, Ленинг... ...ото абаашаhан түүхэтэй. ...жэлнүүдтэ элирүүлэг... ...й ёhоор, Майдари бур... ...анска сүмын нэгэ под... ...оо хадагалаатай байдаг ... Тиимэhээл, округой ...з, шажан мүргэлэй тү... ...шэд болон алба хааг... ...дайнгаа энэ баялигые ...ь бусаахын түлөө hүү... ...сэхэн оролдолго гар... ...нэ асуудалаар СССР-эй ... министерствэдэ хан... ...эн. ..., hүүлэй үедэ Монгол ...й соёлой ажал ябуулаг... ...айдари бурхан манай гэhэн эрилтэ Зүблэлтэ гүрэнэй дээдын органуудай урда табиhан, хажуугаарнь, хэлэгшэеэ баримталhан статья, мэдээсэлнүүдые хэблэлдэ толилуулhан байна. СССР-hээ Монголой Арадай Республикада байдаг элшэн сайд нүхэр Ситниковэй ямаршье бодото баримтагүйгөөр хүршэ оронОймнай түлөөлэгшэдэй энэ эрилтые дэмжэhэниинь гайхалтай. Иимэ ушарта Ага нютагта Майдари бурхан өөhэдтөө бусааха хэрэг ябуулха тусхай бүлэг байгуулагдаа hэн. 80 тохой Майдари бурханай дүрын Агын дасанда байhан тухай саарhа дансануудые дахяад согсологдоо, энээн тухай баримтанууд архивhаа бүридхэгдөө, мүн энэ гайхамшаг бүтээлые хараhан үзэhэн, Ленинград хото эльгээгдэхэдэнь үдэшэлсэhэн зоной мэдүүлгэнүүд гэршэ болгогдон суранзата миндаhан дээрэ буулгагдаhан байна. Мүн Майдариин сүмын 1923 оной бодото байдал гэршэлhэн данса бүридхэгдөө. Эдэ бүгэдэ баримтануудай үндэhөөр манай округой түлөөлэгшэд СССР-эй арадай депутат Ц. Нимбуевай тон халуун туhаламжаар СССР-эй гадаадын хэрэгүүдэй министр Э. А. Шеварднадзе, СССР-эй соёлой министр Н. Н. Губенко, СССР-эй Верховно Соведэй национальностьнуудай Соведэй түрүүлэгшэ Р. Н. Нишанов гэгшэдтэ асуулта хээ hэн.

Энэ асуудалаар тусхай комисси удаан сагай туршада ажаллажа, Майдари бурханай Агын дасанда анхан хабаатай байhыень гэршэлбэ. СССР-эй соёлой министрэй орлогшо Н. П. Силкова энээн тухай Агын окргүйсэдкомдо, СССР-эй арадай депутат Ц. Нимбуевтэ дуулгаба. Тиимэhээ hаядаа округой делегаци Майдариин дүрые hөөргэнь, Эхэ дайдадань асархаа Ленинград хото мордохонь.

Б. ГАРМАЖАПОВ,
манай корр.

«БУРЯАД ҮНЭН»
газетэдэ бэшэгдэhэнэй hүүлээр

МОДО БАГААР ОТОЛДОГ БОЛОО

Манай газетын байгша оной июлиин 18-най номерто Буряадай АССР-эй арадай депутат Б. Рыбдыловэй «Хүртэйн леспромхозой «hүрхэй» хэрэгүүд» гэжэ статья толилогдоо бэлэй. Автор Хэжэнгын районда Худан голой эхиндэ ба хоёр hалаагаарнь ой модоной хайра гамгүйгөөр отологдожо байна гээд бэшээ hэн. Энэ хэрэг Хүртэйн леспромхоз эрхилнэ. Харин районой ажаhуугшад барилга ябуулха гэхэдээ, ой модоор дуталдана.

Тус статьяда харюу үгэхыень Буряадай ойн ажахын территориальна үйлэдбэриин нэгэдэлдэ хандабабди. Тус нэгэдэлэй генеральна директор А. Д. Голоушкин бидэндэ иимэ харюу бэшэг эльгээгээ:

—1989 ондо Хүрбын ойн ажахыда (Хүртэйн леспромхоз бүридэлдэнь ородог) шалгалта хэгдэжэ, отологдохо модоной хэмжээн 269,6 мянган кубометрhээ 102,6 мянган кубометр хүрэтэр бага болгогдобо. Тиимэhээ 1991 онhоо эхилжэ Хүртэйн леспромхоздо 90 мянган кубометр отологдохо ой хүртэдэг байха.

Энэ хэмжээ ябуулгын үедэ гол, горходой уhа хамгаалха зононууд, хуша модотой ой ойроо хүртүүлшэгүй гүүлээд, отологдохо түсэбhөө гаргагданхай.

Буряадай эрдэмэй түбэй Биологиин институт манай нэгэдэлтэй хамта Байгал далайн бассейндэхи ой соо модон ягаад отологдохо ёhотойб гэhэн дүрим зохёожо, СССР-эй ой модоной Гүрэнэй комитедтэ баталалгада эльгээбэ.

Ой модон тушаа хуулинууд хэр зэргэ сахигданаб гээд шалгаха зорилготой ой модоной Гүрэнэй инспекци 1989 ондо манай нэгэдэлдэ байгуулагдаа. Тус инспекци отологдоhон газарые сэбэрлэхэ, шэлбүүhэ, холтоhо абаашаха, үйлэдбэрилхэ хэрэгые хинажа, яhала урагшатайгаар ажаллана».

Муйскын райондо

hОНИРХОЛТОЙ ЭХИН

Хайшан гээд манай районой ажалшадые эдеэ хоолой зүйлөөр хүсэд hайнаар хангаха гээшэб? Энэ асуудал районой хүн зоной, хүтэлбэрилэгшэдэй hанаа сэдьхэлые зобооно. Эндэмнай колхоз, совхоз гэжэ үгы байгаа ха юм. Мүнөө hаял шэнэ совхозуудые эмхидхэхэ хэмжээ ябуулганууд хэгдэжэ байна. Айл бүхэн өөрын үхэр малтай, гахайтай, шубуутай болохо зэргэтэй. Энэ хэрэгтэнь нютагай Соведүүд, арадай депутадууд ажалшадта туhалха ёhотой гээд hанагдана.

ВЛКСМ-эй райком hонирхолтой үүсхэл гаргажа, өөрынгөө дураар, хүсэ шадалаар «Россия» гэжэ комсомол-залуушуулай предприяти эмхидхэбэ. Энэ предприятиин коллектив мүнөөдөө 9 гахай, 200 шубуу, 50 кролик шахан тэргалуулжа байна. Эдэнэр ойрын сагта 100 гахай, 1000 шубуу, 500 кролик шахан тэргалуулдаг боложо, Таксимо поселогой ажалшадта худалдахаар хараална. Районоймнай ажалша коллектив бүхэнэй өөрын хамhабариин ажахытай болоо hаань, эдеэ хоолой зүйл элбэг болохо hэн гээд hанагдана.

УКРАИНЫН ССР. Совет, Афган гүрэнүүдэй тугуудаар шэмэглэгдэhэн сэрэгшэ-интернационалистнуудай баатаршалгада зорюулагдаhан трамвайн Киев хотын үйлсөөр ябахые хараhаар обёорхот. Тус трамвайе сэрэгшэ-интернационалистнуудай бригада жолоододог юм. Дайшалхы нүхэдэйнгөө фото-зурагуудые, тэдэнэй баатаршалга тухай тодоор хөөрэhэн мэдээсэлнүүдтэй вагоной салон соо танилсажа болоно.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: онсо түхэлэй энэ трамвайн хажууда хүн зон хододоо олон байдагые гэршэлнэ.

ТАСС-ай фотохронико.

ШЭНЭ АЖАХЫ ЭМХИДХЭГДЭБЭ

Манай Муйскын райондо үдэр бүри hонин юумэнүүд болоход байдаг. Бидэ хотонуудhаа холо байгаашье hаа, хүхюун соггойгоор ажалланабди, ажаhуунабди, түйлаhан амжалтануудаар урмашанабди. hаяшаг манай Таксимо поселогто «Муйский» гэжэ госпромхоз эмхидхэгдэбэ. Энэ ажахын хүдэлмэришэд, мэргэжэлтэд ан олзоборилхо, ан үсхэбэрилхэ, арhаар хубсаhа хунар оёхо юм. Тиихэдэ эдэнэр үшөө оро үсхэбэрилхэ, үхэр мал бариха даабаритай.

Муяын гол байгаалиингаа баялигаар хэтэ холын сагhаа хойшо суурхажа байhан aаб даа. Эндэмнай булган, хэрмэн, hолонго, үнэгэн, баабгай, хандагай, буга гэхэ мэтын ан амитад олон aаб даа. Эдэ ан амитадые Шэтын, Эрхүүгэй ангуушад олзоборилдог байгаа бшуу. Мүнөө манай Муяын районой ангуушад ан амитадые өөhэдөө олзоборилжо эхилхэнь. «Муйский» госпромхозой коллектив жэлдээ 200 мянган түхэригэй арhа шүрбэhэ, мяха гүрэндэ худалдахаар түсэб зохёобо. Таксимо поселогто оёдолой цехэй, ан үсхэбэрилхэ фермын болон бусад объектнүүдэй барилга эхилхэнь.

Л. ОЧИРОВА,
хүдөө бэшэгшэ.

hайхан сэдьхэлэй бэлэг

Мухар-Шэбэрэй районой Хушуун-Үзүүр нютагта далан долоо наhатай Данзан Надмитович Надмитов ажаhуудаг юм. Тэрэ бүхы наhандаа колхоздоо модошо дарханаар хүдэлөө. hаяшаг Данзан Надмитович Эб найрамдалай жасада хоёр мянган түхэриг дамжуулба.

Дайнай хүшэр хүндэ жэлнүүдые дала мүрэ дээрээ даажа гараhан энэ хүн Агууехэ Илалтын мандаhаар 45-дахи жэлдэ иимэ hайхан бэлэг баряа байна.

Т. ЖИГМЫТОВ.

...ИТЫПОВЭЙ ЗОХЁОЛНУУД УКРАИН ХЭЛЭН ДЭЭРЭ

...лэйхоной литературын ...ын республиканска хэб... ...мэдээжэ буряад уран ...шо, РСФСР-эй Уран зо... ...дой холбооной шангай ...Владимир Митыповэй ...р-баян хүбшэдэ» ба ...нугада» гэhэн рома... ...украин хэлэн дээрэ ...хэhэгтэйгээр бэрлагдан ... Валентина Кузьменко ...хёолнуудые оршуулга ...н зурааша В. Руденко ...йханаар шэмэглээ. ...ездие» гэжэ нэрэтэй ...нда шэнэ номуудай заншалта выставкые нээхэдээ, Украинын хэблэлэй хүдэлмэрилэгшэд Т. Мацапура, А. Василенко ба оршуулагша В. Кузьменко энэ номые яажа бэлдэжэ гаргаhан ба Украинада буряад литературые үргэнөөр харуулха түсэбүүд тухайгаа хөөрөө.

Өөрөө Владимир Митыпов 1968 ондо Киевэй сэрэгэй округой «Ленинэй туг» газетын редакцида хүдэлмэрилhэн, тиимэhээ украин уншагшадта тэрэнэй нэрэ танил юм.

Ю. ДОВГАЛЕНКО.

Киев хото.

ТАСС • АПН

...ИЛЫН СААНАhАА

...АМАБАД. Тушаалhаа ...уулгагдаhан Беназир ...ын правительствын дээ... ...рим тушаалтад Карачи... ...агдаба. Энээн тухай ...анай Ассошиэйтед ...агентство мэдээсэhэн ...Тушаалгагшадай тоо... ...назир Бхуттын секре... ...айhан хүн бии. ...тын гурим сахиха та... ...абтаhан шиидхэбэриин үндэhөөр эдэ тушаалтад хаалтада оруулагдаба гээд агентство мэдээсэбэ.

ТОКИО. Саудовска Арави ба Дүтын Зүүн зүгэй бусад оронуудаар албанай хэрэгээр ябаха гэhэн шиидхэбэриие Японой премьер-министр Тосики Кайду хойшолуулба. Тэрэ Турци, Саудовска Арави, Оман, Иордани, Египет хүрэхэ зорилготой байгаа. Нишэ гадаадын хэрэгүүдэй министр Таро Накаяму гэгшые премьер-министр ябуулха юм гээд Кiодо Цусин агентство мэдээсэбэ.

Тус агентствын мэдүүлhэнэй ёhоор Хитад Сингапуртай дипломатическа харилсаануудые тогтоохоор бэлэн. Энээн тушаа Сингапурта үнгэргэгдэhэн пресс-конференци дээрэ КНР-эй Гүрэнэй соведэй премьер Ли Пэн хэлэhэн байна. Хитад ба Сингапур хоёрой хоорондо дипломатическа харилсаануудые тогтоохо болзор хэлсэгдээгүй. Гэбэшье Кiодо Цусин агентствын мэдүүлhэнэй ёhоор байгша оной hүүл багаар харилсаанууд тогтоогдохо юм. Энэ асуудалые Сингапурай правительство хаража үзэхэ бэзэ гээд Ли Пэн хэлэhэн байна гээд агентство тэмдэглэбэ.

БОНН. Дайн дажарай үедэ хэрэглэгдэжэ хорото бодосуудые Ирак үйлэдбэрилжэ эхилхэ аргатай болонхон. Энэ хэрэгтэ Баруун Германиин разведкын агентнуудай нэгэн эдэбхитэйгээр хабаадалсаа юм гээд журнал «Шпигель» мэдүүлбэ. Тэрэ хүн Гамбургын фирмэнүүдэй нэгэндэ хүдэлдэг байжа, хорото бодосуудые үйлэдбэрилхэ түхеэрэлгэ худалдан абахадань, Багдадта туhаламжа үзүүлhэн байна. Тиин Ирагта зарин ба табун гэhэн хорото бодосуудые үйлэдбэрилхэ арга олгогдобо бшуу. ДПА агентствын мэдүүлhэнэй ёhоор Баруун Германиин правительство журналай мэдээсэлые буруушааба.

ООН. ООН-ой гэшүүн болохо тухай Лихтенштейн гэhэн княжествын гүйлтые ООН-ой Аюулгүйн Соведэй заседани дээрэ хаража үзэбэд. Энэ асуудалые тон hайнаар хаража үзөөд, hанамжа, дурадхалнуудые оруулхыень Аюулгүйн Совет ООН-до шэнэ гэшүүдые абаха талаар комитедтэ даалгаба.

МАНАГУА. Чехо-Словакиин президент Вацлав Гавел албанай хэрэгээр Никарагуада ерэбэ. Манагуа хотын уласхоорондын аэропортдо тэрэниие оронoй президент Виолета Барриос де Чеморро угтаhан байна. Олон жэлэй туршада Никарагуагай ба Чехо-Словакиин арад эрхэ сүлөөгэй ба демократиин түлөө тэмсээ юм гээд тэрэ уулзалгын үедэ мэдүүлбэ. Никарагуада демократиин илажа байhые Чехо-Словаки hайшаана гээд Вацлав Гавел тэмдэглэбэ. Хоёр гүрэнэй толгойлогшодой хоорондо хөөрэлдөөнүүд, экономическа асуудалнуудаар комиссинуудай заседани үнгэргэгдэбэ. Гадна Никарагуагай ба ЧСФР-эй гадаадын хэрэгүүдэй министрнүүдэй орлогшонор уулзаhан байна.

ГАВАНА. Доминиканска республикада олоной хабаадалгатайгаар 48 часай туршада забастовко үнгэргэгдэбэ. Правительствын хараалhан экономическа хэмжээнүүдые буруушаажа байhанаа профсоюзуудай нэгэдэлнүүд мэдүүлнэ. Ушар юуб гэхэдэ, оронoй бюджедэй алгасалгые бага болгохын тула эд бараанай үнэ сэнгые дээшэлүүлхэ, тиин гурбан hарын туршада энэ хэмжээндэнь байлгаха гэhэн шиидхэбэри абаха байhан тухайгаа гүрэниие хүтэлбэрилэгшэ Хоакин Балагер соносхоhон байна. Тиин эд бараанай сэн 48 процентhээ 80 процент хүрэтэр дээшэлхээр хараалагдаа юм.

Правительствын эдэ хэмжээнүүдые худалдаа наймаа эрхилэгшэд, үсөөхэн профсоюзууд дэмжэбэ. Харин профсоюзай олон тоото нэгэдэлнүүд засагаархидай шиидхэбэриие буруушааhан байна. Правительстватай зүришэлдөөтэ Доминиканска сүлөөрэлгын ба Доминиканска революционно партинууд профсоюзай нэгэдэлнүүдэй эрилтэнүүдые дэмжэнэ.

(Түгэсхэл. Эхинниинь августын 14, 15, 17-ной номернуудта).

Ц. ДОНДОГОЙ

АЯНДА ЯБАХАДА, АЛТАН ОЛДОХО...

(Замай тэмдэглэл)

БАЯН-ХОНГОР АЙМАГТА

Орог нуурһаа тээ холохон тобойһон элһэн добуун өөдэ хүл нюсэгөөр гараабди. Бүлеэхэн элһэн хүлэй улые жэгнээд, ехэл зохид байгаа һэн. Монголой Губи тухай урдань дуулахадаа, хуаа шара элһэн далай нюдэндэм харагдадаг юм һэн. Харин үнэн дээрээ Губи гээшэмнай үдхэн улатай, хөөрүүгээр хэлээ һаа, һогтожо найгама хангалтай ногоотой юм байгаа. Тэдэнэй дунда нюдэндөө хаража үзөөгүй ургамал дайралдана. Манай эндэ ургадаг алтарганадал адли алтан харгана гээшэнь улаан бургааһандал бүдүүн эшэтэй. Нэгэшье аляаһан, боргооһон байхагүй. Зүгөөр оройдонь манай гаргаша добуундал адлирхуу элһэн хадаханууд эндэ тэндэ тобойлдон шарлажа, Губиин наранда нюргаа шаража хэбтэһэн ямаршьеб амитаншуу.

— Ошожо, үдын хоол бария!— гэээд, Богд-сомоной гүйсэдкомой дарга нүхэр Сэр-Од хэлээд, хадаһаа буужа, машинадаа һуухыемнай уриба. Сайбалзан миралзажа байһан Орог нуур тээшэ гүйлгэлдэбэбди. Тэндэ сиибэгэр хүхэ утаан һуунагтан, огторгой өөдэ хөөрэн, үгы болоно.

Хүрэжэ ошоходомнай, хэдэн эрэшүүл томо фляга (бааг) түүдэг дээрэ тагаанлан үлгэжэрхинхэй, һахы-һалаг бололдон байба. Эдэмнай Богд-сомоной нэгэдэлэй ажалшад байба. Ондоо фляга сооһоо нэгэ-нэгэ аяга айраг хэжэ үгэбэ. Тэрэнииень гудамхиһаар, манайхид нуур тээшэ гүйлдэбэ. Хүл доогуурнай жэжэхэн баханууд һүрэлдэнэ...

— Энэ нуурта шунгажа болохогүй!— гэжэ ээдэй хэлэһээр байтар, И. Нагаев Ц. Жимбиев хоёр хубсаһаа тайлаад, уһанда оробо.

— Бааниин уһандал дулаахан, орыт!—гэлдэн, манииие дуудаха юм. Зүгөөр уһанһаа гараад, наранай халуун элшэдэ жэгнүүлһэн бэенүүдынь сэб сагаан болошоо һэн...

Галай ойро ерэхэдэмнай, фляга гал дээрэһээ абтажа, шулуунуудынь гаргагдажа байба. Нэгэ үеэр хэгдэһэн шулуунуудай абтахада, мяхан таража ерэбэ. Иигэжэ халаагдаһан шулуунуудай хоорондо ямаанай гү, али хониной мяха хэжэ, үшөө түүдэг дээрэ үлгэжэ, гадааһазнь шаража болгоно. Өөрынгөө шүүһэн соо «шанагдаһан» мяханай амтатайе хэлээ гүт? Энэмнай хорхог гэжэ нэрэтэй, монголшуудай эгээл ехэ хүндэ гээшэ.

Зүгөөр тон түрүүн хүн бүхэндэ нэгэ-нэгэ халуун шулуу барюулна. Хоёр альган дээрээ ээлжэлүүлэн табихада, халуун шулуунай жэн айхабтар һайн, эмтэй юм гэжэ монгол нүхэд ойлгуулдаг.

Богдан Чалый шулуунайнгаа хүрэтэр шахуу баряад, тэрээнээ саарһанда орёогоод, машина соогоо оруулжа хадагалба.

— Дурасхаал болгожо абаашахатнай гү?— гэжэ һонирхобоб.

—Абаашаха даа. Би ябаһан лэ газарһаа гэртээ шулуу абаашадаг хүм. Үсэгэлдэр обоогой хажууда зогсоходоо, нэгэ шулуу абаа һэм. Хархогой шулуун эгээл ехэ дурасхаал болохо: монгол нүхэдыем, совет делегациин бүридэлдэ орожо, хамта ябалсаһан таанарыем һануулхал!— гэжэ Богдан Иосифович хэлээ һэн. Богдангуай гэжэ Монголдо нэршэһэн Б. И. Чалый яаха аргагүй хүхюун хүн байшоо. Шогтой, зугаатай. Далаяа шахаһан аад, заримашуулһаамнй хүнгөөр алхалжа ябаха юм. Тугаарай элһэн хада дээрэ дүрзөө хамтаараа буулгуулһанай һүүлээр харан гэһээмнай, хүлөө дээшэнь хаяжа, сэб сэхээр баряад, тархи дээрээ зогсожо:

— Дашдондо-оог! Дүрыем буулга!— гэжэ хашхараа. Тиигээд Дашдондогой фотоаппарадаа тодхотор хүлеэжэ, дүрэеэ буулгуулжа һалаа бшуу!..

Монгол нүхэднай «тогооной архяар манииие хүндэлбэ. Энээнһээ уламжалан, Ц. А. Жимбиев иимэ дурадхал хэлээ һэн:

— Монгол туургата зон хэр угһаа һүнэйнгөө архи нэрэжэ, түрэ хуримаа бүтээжэ, айлшадаа хүндэлжэ ябадаг байгаа. Нэрэмэл архиһаа ухаагаа, бэеэ муудажа зүдэржэ ябаагүй. Һүнэй архи нэрэхые хориһон ушарые буруушааха зуураа, би иигэжэ онсолхо гээ һэм: шотландска виски, Кубын ром, француз шампанска, ородой водка гэхэ мэтэ архинууд дэлхэй дээрэ суурхадаг, валютын сэнгээр ябадаг. Технологиинь һайжаруулаад, монгол һүнэй архиһаа арза юу хээ гаргаад, «Аалан гуа», «Өөлэн эжы» гэжэ нэрлээд, дэлхэйн дэлгүүртэ гаргажа, валютаар юундэ худалдажа болохогүйб? Дэлхэйн дэлгүүртэ һүнэй архи суурхахал байгаа!...

Энэ дурадхалаа Ц. А. Жимбиев Улаан-Баатарта хахасалгын уулзалга дээрэ баһал дабтаа һэн. Энэ дурадхалыень монгол нүхэднай ехэл халуунаар угтаа бэлэй. Зүгөөр тэрэнииень тухандань хүргэхэ болихоёо өөһэдөө мэдэхэ юм бэд даа.

Һөөргөө бусалгандаа, баһа нэгэ малшанайда буужа, ухибүүдтэй, малшадтай хөөрэлдөөбди, хүүгэдэй журналнуудые бэлэглээбди.

Нэгэдэлэй парткомой секретарь Дуламдорж ажахы тухайдаа хуряангыгаар хөөрөөд:

— Малшадай ажаһуудалые эрид һайжаруулха асуудал табигдана. Удангүй Губиин малшан болохын тулэ хүнүүд гүйлдэдэг болохо,— гээ һэн.

Сэхыень хэлэхэдэ, Губида сэг үргэлжэ ажаһуужа, мал харахын тула эрэлхэг зориг, тэсэбэри хэрэгтэй даа. Нэгэдэлэй хорёод мянган хони, ямаа, долоон мянгаад тэмээ, бусад мал адууһа гарза хоролтогүйгөөр харууһалхын тула шадабариһаа гадна агууехэ тэсэбэри хэрэгтэй гэжэ ойлгоо һэм.

Мүнөө хүдөө ажахыда горитой хубилалта боложо, малшадые урмашуулха ёһо гуримууд ондоо болоо. Нэгэ айлда ороходомнай, үмсэдөө хорёод моритой, дүшөөд тэмээтэй, зуугаад хонитой, үнеэ буруутай байна һэн. Ёһотой табан хушуун мал гээшэнь Губида үзэгдөөл даа.

Баян-Хонгороо бусахадаа, тус аймагай арадай депутадуудай хуралай гүйсэдхэхэ захиргаанай нарин бэшэгэй харюусалгата дарга Пүрэвийн Чүлтэмсүрэнтэй уулзагдаа, хизаар ороноо шэнжэлгын, түүхын музейнүүдтэ орогдоо. Баян-Хонгорой аймаг 116 мянган дүрбэлжэн километр хэбтэгэй газартай, 72600 хүн зонтой. Ара-Хангай, Үбэр-Хангай, Губи-Алтай, Завхан, Үмнэ-Губи мэтын хүршэ аймагуудтаяа, Хитадай Арадай Республикатай хилэ нэгэтэй. Ехэнхидээ мал ажал эрхилдэг аймаг.

Ургамалаар баян. Аймагай хойто захаар уляаһан, улаан бургааһан, шэнэһэн ургадаг юм гэнэ. Харин урдуураа заг (саксаул), сухай (тамариск) модотой, мүн эмдэ ородог алтан гагнуур, цулхир, гоёо, тошлог, хээрын һонгино мэтын ургамалнуудые Богд-сомоной дайдада хараа һэмди.

Тиихэдэ үнэгэн, хярһан, шоно, губиин улаан шоно (хомор болоһон ушарһаа Монголой улаан дэбтэртэ оруулагданхай), буга, доргон, шэлүүһэн, боро гүрөөһэн, хүдэри, тарбаган мэтын амитад энэ нютагта элбэг гэжэ музейдэ ороходоо мэдэжэ абаабди. Гадна хомор болоһон малаазай гэжэ Губиин баабгай, хабтагай гэжэ зэрлиг тэмээн, эрбэс (эрээн гүрөөһэн), сагаан зээрэн, аргали, янгир (зэрлиг ямаан) зэргын амитад бии юм байна. Уһа голнуудтань сахалиһаа гадна хун, галуун, нугаһан, ангир, суусагаалжан мэтын шубууд зуһадаг.

60—70 сая жэлэй саана энэ нютагта амидаржа ябаһанаа сагай улерилай хубилһанһаа дулдыдажа хосорһон абарга томо гүрбэлнүүдэй гэхэ гү, али динозаврнуудай (монголоор тарбазавр) хүһэрээ яһанууд олдодог. Улаан-Баатарайшье, Баян-Хонгоройшье музейдэ «зогсооһон» мантан абарга томо гүрбэлнүүдэй яһан энэл нютагай шорой дороһоо олдоо юм байна.

Баян-Хонгор ашагта малтамалаар баян: зэдэй, хара-хүрин шулуун нүүрһэнэй, болор жоншын (хадын хрусталь), шулуунай шүрбэһэнэй (асбест), сагаан гантиг шулуунай (мрамор) хэбтэшэнүүд, уурхайнууд элбэг. Алтаншье бии гэжэ элирүүлэгдэнхэй.

Арадынь баян,
Амжалтань баян,
Амидаралынь баян,
Сэдьхэлынь хонгор,
Этигэлынь хонгор,
Адууниинь хонгор,
Аймагыньш хонгор—
Улатай, талатай
Уһа нютагаа
Бахархан хүндэлжэ,
Баян-Хонгор гэһэн юм,—

гэжэ МНР-эй Гүрэнэй шангай лауреат, поэт Чойжилжавын Лхамсүрэн дэмы шүлэглөөгүй хаш.

Улаан-Баатартаа бусажа ерэхэдэмнай, үнөөхил хабһандаа гаршагтай автобусоороо Долд, Надмид, хуушанаймнай танил Хайдавай Цэвээн гэгшэд угтажа абаад, Уран зохёолшодой холбооной байшанда сэхэ асараа һэн. «Дугуйланай» дүн одооошье дүүрэн гүйсэдөөр гаргагдажа, монгол туургата зохёохы ажалтанай ассоциациин байгуулагдаһан тухай декларацида барандаа гараа табяа һэмди. Удаань Уран зохёолшодой правлениин түрүүлэгшэ Д. Маам гэгшэ манииие угтажа абаа. Сомонһоо эхилээд, Агууехэ хүрэтэр арадай хуралнуудта боложо байһан һунгалтын түгэсхэлэй урда тээхи шатын тэмсэл тэрэ үдэр боложо байгаа. Һунгуулиин түбэй комиссиин гэшүүн хадаа сүлөөгүй байбашье, Д. Маам забда оложо, бидэнтэй уулзажа хөөрэлдөө, монгол туургата хүүгэдэй зохёохы ажалтанай «дугуйланда» үндэр сэгнэлтэ үгөө. Тон өөрын хараа бодолтой, зоримгой, һонёор хөөрэдэг хүн гэжэ би ажаглааб.

«Аянда ябахада, алтан олдохо» гэлсэдэг. Зүгөөр бидэ— монгол туургата уран зохёолшодой түрүүшын «дугуйланда» хабаадаһан совет эрхэтэд Улаан-Баатарташье, Баян-Хонгортошье алтанһаа үнэтэй юумэ олообди гэхэ байнаб. Тэрэ хадаа шэнэ нүхэд, тэдэнэй халуун зүрхэнэй талархал.

Баяртай, Баян-Хонгор! Баяртай, сэнхир огторгойто Монгол орон! Түргэн харгыдаа ороһон өөршэлэн байгуулалташни түгэс илалтаар бадаржа, юрын ажалшадта аша туһаяа есэрхэнь болтогой!

Уласхоорондын шэнжэлгээ

ҮНЭ СЭН ДООШОЛХО ГҮ?

Урдань мүрдэлгэдэ ороод байха үедөө нүхэдтээ кафедэ уулзахые оролдодог бэлэйб гэжэ «Солидарностиин» эдэбхитэдэй нэгэн хөөрэнэ. Тэндэ хүн зон олон, тиимэ амар баригдаадхихаар бэшэ һэн. Харин мүнөө кафедэ орогшодой тоо эрид үсөөрөө, мүнгэ тангаар ядадаггүйшүүл лэ тиишэ харгылна. Эндэ социологическа шэнжэлгэнүүдыешье хэхэ гээшэ үлүү ааб даа. Ушарынь гэхэдэ, эдеэ хоолой үнэ сэн эрид дээшэлээ ха юм. Тиимэһээл кафедэ хүн зон үсөөн ябана бшуу. Мүн амаралтын газарнуудташье, туристнуудай баазануудташье сүлөө байранууд олон. Путевконуудай үнэ сэн тон дээгүүр ха юм.

Гэбэшье социологуудай хэлэһые анхарая. Һаяхан тэдэнэр польско бүлэнүүдэй байдалые шэнжэлээ юм. Эндэ хабаадуулагдашадай 70 гаран процентнь ажабайдалай материальна талань тэндэ хүндэ болонхой гэжэ тэмдэглээ. Харюу үгэгшэдэй 55 процентнь үнгэрһэн һарада арай шамай мүнгөө хүргөөбди, 12 процентнь салин хүлһөө абатараа ээлеэр мүнгэ эрихэ баатай болообди, 11 процентнь сберкассаһаа мүнгөө абаабди, 12 процентнь гаргашаяа дүүрэн харюулаад, үшөө зарим тэды мүнгэтэй үлэбэбди гэжэ мэдүүлээ.

Ажаһуудалай үнэтэй болоһон ушар Польшын эрхэтэдэй һанаае ехээр зобооно. Орон дотор экономическа реформын бэелүүлэгдэжэ эхилһэнхээ хойшо наймадахи һара ябажа байна. Польшын социально-экономическа байдалтай танилсахын тула Түсэблэлгын түбэй управлени (ЦУП)—урданай Госплан ошобоб. ЦУП гээшэ урданай Госплан бэшэ байшаба. Госплан бүхы юумые уридшалан хараалжа, хэм хэмжээнь оложо шадахаяа болишоһон бэлэй. Харин Түсэблэлгын түбэй управлени экономикые наринаар шэнжэлдэг, уридшалан хараалдаг, зүбшөөлнүүдые үгэдэг юм. Эндэ экономическа мониторинг гэхэ гү, али абтажа байһан баримтануудые шэнжэлэн үзэдэг тусхай бүлэг мэргэжэлтэд бии. Тэрэнииие ЦУП-ай начальнигай орлогшо Генрих Хмеляк хүтэлбэрилнэ.

Эд бараанай сэнгые бодото сэндэнь оруулхада, материальна талаар баримталагдаагүй «хооһон» мүнгэнэй эрьесэһээ гаргагдахада, хүн зоной олзо доходой хэмжээн эрид доошолоо гээшэ гэжэ Г. Хмеляк хөөрэнэ. Мүн предприятинууд өөрын эрхэтэй болоходоо, гаргажа байһан продукциингаа үнэ сэн хэмһээ үлүүгээр н... байна. Тиин энэ продукциие худалд... га эрид доошолоо.

Ороной Статистическэ управлени... дүүлһэнэй еһоор байгша оной июль... салин хүлһэнэй хэмжээнэй ургалта... раанай эдеэ хоолой сэнгэй ургалт... юм. Тиин салин хүлһэнэй хэмжээн 1... центээр, харин эд бараанай хэмжэ... процентээр ургаа.

Экономическа реформын эрилтын... мүнгэ танганай материальна талаар б... талагдаагүй сагта салин хүлһэнэй х... дээшэлүүлхэ хэрэг шиидхэгдэхэ ёһо... Г. Хмеляк ойлгуулна. Иигэжэ мүнгэ... най бодото сэнгээ алдалгые болюул... даха байна ха юмбибди гээд тэрэ... дөөгөө үргэлжэлүүлнэ. Хэрбээ эд б... үнэ сэн нэгэ бүхэлеэр нэмээгдээ... предприятинууд дээрэ салин хүлһэн... жээн 0,2 гү, али 0,4-өөр нэмээгдэжэ... хо юм, энээниие правительство ши... Жэшээлхэдэ, предприяти салин т... фондые энэ хэмжээнһээ үлүүгээр н... һаа, алгасаа гаргаһанайнгаа түлөө... бюджедтэ татабари ехээр оруулха б...

Июль һарада зайн галай, гэртэ... уһа үгэһэнэй, гаазай, байрын талмай... бусадай үнэ сэн эрид дээшэлээ, ти... предприятинуудта салин хүлһэнэй... нэй ургалтые нэмээхэ бологдоо юм... шье ажахын тооооогоор хүдэлжэ... предприятинууд салин хүлһэнэй... нэмээхэ арга боломжо өөһэдөө олох... на бшуу. Тиимэһээ хүн зондо эд... урданайхиһаа ехээр абаха арга о... гээд Г. Хмеляк тоолоно. Хоер-гурб... рын үнгэрхэдэ, ороной байдал ямар... гэһэн асуудал табибабди.

Промышленна үйлэдбэриин хэмжэ... гаханааршье һаа, дээшэлжэ байна... раанай эдеэ хоолой үнэ сэнгые 2-... центһээ дээшэлүүлхэгүй гэжэ оролд... Предприяти бүхэн үйлэдбэриин аша... ажалай бүтээсые дээшэлүүлхэ, б... өөрынь үнэ сэнгые доошолуулха г... мэлзэхэ зэргэтэй. Тэдэнэр һайн ш... үнэ сэнгынь тааруу эд бараа гарг... далдан абагшадые олохо еһотой... Тиигээл һаа, предприяти бүхэн өөһ... хүдэлмэрилэгшэдэй салин хүлһэнэй... жээе дээшэлүүлжэ шадаха байна ха... Г. Хмеляк хөөрэнэ. Ондоогоор х... правительство хүн зоной ажаһууда... жээе дээшэлүүлжэ шадахагүй юм.

ӨӨРЫНЬ ОРОЛДОЛГОҺОО ДУЛДЫДАХ...

Манай ороной хуулиин ёһоор тоолоо хада США-да 190 миллион хүн зон байха байрагүйшүүл гээшэ гээд сэгнэгдэхэ болоно. Ушар юуб гэхэдэ, американецууд паспортгүй, тиимэһээ тусхай байра эзэлнэ гэһэн тэмдэг байдаггүй. Хүдэлмэриин газарһаа ямар нэгэн справка абаха гэжэшье үгы юм, иимэ документ тэдэнэртэ хэрэггүй ха юм.

Америкэдэ элдэб бланкануудые ба анкетэнүүдые бэшэдэггүй. Эмнэлгын газарнуудта, химчисткэдэ, заһабарилгын контоторонуудта элдэб справка бэшэхэ гэжэ мүн лэ байдаггүй.

Холбоото Штадуудта хүн зоной хаа хаанаһаа суглараһаншье һаа, национальность тухай асуудал эндэ гарадаггүй. Хариһаа ерэһэн хүнүүдтэй американец хөөрэлдэхэдөө, минии уг Югославиһаа юм гэжэ гү, али Минскдэ манай холын түрэлэйхид байжа болохо гээд хэлэжэ магад. Тэдэнэр США-гай эрхэтэн гээд лэ тоологдодог. Харин гүрэн ошохо болоо һаань, американецуудта паспорт үгтэдэг. Тэрээнь соонь «США-гай эрхэтэн» гээд лэ бэшээтэй байха. Харин орон доторынь өөрын үнэмшэлгэ гэхэдэ, жолоошоной үнэмшэлгэ болоно, ондоо документ американецта байхагүй, энээнһээ ондоо документ тэрээндэ хэрэгшьегүй юм. Буудалнуудта, магазинуудта болон бусад газарнуудта документ тэдэнэр харуулдаггүй.

Гэбэшье зарим справочнигууд соо америкынхид, «хара шарайтан, испан хэлэтэн, Азиһаа гарагшад» гээд илгаруул... тиихэдээ национальностинь дурдагд...

Расова гү, али национальна га... гээшэ хуулиин ёһоор эндэ хэһээгдэж... гуримые эбдэгшэд сүүдлүүлэгдэж... Хуулиин еһоор тон ехэ хэмжээнэй... лэхэ гү, али түрмэдэ хаагдаха б... Тиимэһэ хуули эбдэгшэдэй тоо тон...

Гэхэтэй хамта Калифорни, Флори... лон бусадшье штадуудта расова б... нууд болодог ааб даа. Сагаан ш... тай жэшэбэл, ажалгүй негрнүүд, ис... лэтэн олон гээд тоологдодог, тэдэн... да үгытэйшүүлшье бии. Теэд орон... национальна асуудал гэжэ үгы юм.

Индейцүүдһээ, эскимосуудһаа б... дуудһаа бэшэниинь Америкэдэ... ерэһэн ааб даа. Эдэнэй зариманиин... бүлэгөөрөө ажаһуудаг, тиимэһээ к... ска, мексиканска кварталнууд гэж... Гэбэшье захиргаанай национальна... лалтанууд орон дотор үгы юм.

Американец ямар штадта ажа... ажаһуухаяа өөрөөл мэдэдэг. Юуб... ажал, байра олохо гээшэ өөрынь л... долгоһоо болоно ха юм.

Совет Закавказида боложо байһ... хэрэгүүдые американец һайнаар о... ядадаг. Армянууд ба азербайдж... юугээ хубаалдажа ядааб гэһэн асуу... бидаг. Эндэ боложо байһан үйлэ... хүнүүдэй хоорондо тогтоогдоһон гүр... тай тааралданагүй ха юм.

ИГОРЬ ГА...
ЮРИЙ УСТИМ...

АГА, ОНОН нютагуудаар

УСТЬ-ОРДЫН АЙЛШАД

Һүүлэй үедэ Агын болон Усть-Ордын Буряадай автономито округой түлөөлэгшэд хоорондоо ябалсажа, экономикын, соёл сурталай, социальна хүгжэлтын талаар дүй дүршэлөөрөө хубаалдадаг заншалтай болонхой. Жэшээлхэдэ, июнь һарада партиин Агын окружкомой хоёрдохи секретарь Ц. Ц. Санданов толгойлогшотой нютагаймнай делегаци Ангар мүрэн шадар оршодог округто ошожо, тэндэхи хүн зоной ажал хэрэгтэйнь дүтөөр танилсажа ерэһэн юм.

Харин бури һаяхан Усть-Ордын Буряадай автономито округой делегаци манай округто албанай хэрэгээр ерэжэ, нютагаймнай зоной һуудал байдалтай танилсаба. Тэндэхи окргүйсэдкомой түрүүлэгшын нэгэдэхи орлогшо А. И. Хамхаев тус делегациие ударидажа ябаба. Партиин Баяндайн райкомой нэгэдэхи секретарь М. И. Баторов, «Агросервис» гэжэ агропромышленна ассоциациин директор СССР-эй арадай депутат О. Б. Баторов, «Усть-Ордынский» совхозой директор М. Б. Баторов болон Усть-Ордын АРТП-гай директор А. Ф. Бархатов гэгшэд тус делегациин бүридэлдэ оролсобо. Эдэнэр Агын округой промышленность болон хүдөө ажахытай танилсаба. Жэшээлхэдэ, Хүнхэрэй Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой ахалагша хонишон, Социалис Ажалай Герой Дашадондок Пурбуевай буусада ошожо, солото малшанай дүй дүршэлөөр, ажал хэрэгээрнь һонирхобо.

Хоёр округуудай түлөөлэгшэдэй иимэ уулзалганууд түрэл арадаймнай экономическа болон социальна хүгжэлтэдэ һайнаар нүлөөлхэ ёһотой гэһэн нэгэн һаналтай баруун Буряадаймнай айлшад нютагаа бусаба.

СЭДЬХЭЛЭЙ УРЯАГААР

Һүүлэй үедэ манай ороной болон Баруун Европын харин гүрэнүүдэй түлөөлэгшэд зүүн зүгэй арадуудай ёһо заншалаар, шажан мүргэлөөр, оюун бэлигээр һонирходог болонхой. Жэшээнь, һаяхан Эстониин мэдээжэ уран зохёолшо, тус республикын уран зохёолшодой холбооной түрүүлэгшэ Арво Валликиви (Арво Валтон) манай округ, бури тодорхойлбол, Агын дасанда албанай хэрэгээр ерэбэ. Ушарынь, тэрэнэй хоёр хүбүүд зүүн зүгэй философёор, буддын шажанай номнолоор һонирходог зон байба.

Б. ГАРМАЖАПОВ.

Спорт — Спорт — Спорт — Спорт

Столой теннис наадалгаар республикын түрүү һуури эзэлхын түлөө болоһон мүрысөөндэ онол шадабаритай олон спортсменүүд эдэбхитэйгээр хабаадажа шанга тэмсэл үүсхэһэн байха юм. 1990 оной республикын чемпионой хүндэтэ нэрэ зэргэдэ «Электромашина» заводой инженерээр урдандаа хүдэлжэ байһан, мүнөө партийна хүдэлмэридэ хүдэлдэг СССР-эй спортын мастер Юрий Кушнарев хүртэбэ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Ю. Кушнарев. Мүрысөөнэй һүүлээр.

В. ПЛУТТЫН фото.

ФУТБОЛОЙ ҺОНИН

Футболоор республикын кубогта хүртэхын түлөө түгэсхэлэй мүрысөөн һаяхан Буряадай АССР-эй 25 жэлэй ойн нэрэмжэтэ стадион дээрэ болобо. Түгэсхэлэй нааданда авиационно үйлэдбэриин нэгэдэлэй «Забайкалец» гэжэ спортклубай, локомотив-вагон заһабарилгын заводой командануд хабаадаһан байгаа.

Энэ мүрысөөн тэнсүү шанга тэмсэлдэ үнгэрбэ. Имагтал 87-дохи минутын ябажа байхада, түмэр замшадай командын добтологшодой алдуу гаргахадань, «Забайкалецай» добтологшо Олег Шожоев ялын бүмбэгэ сохижо, командадаа илалта олгобо. Тиигэжэ авиационно үйлэдбэриин нэгэдэлэй футболистнууд 1:0 тоотойгоор шүүжэ, Буряадай АССР-эй Спорткомитедэй дамжуулгын кубогаар шагнагдаа. Һонирхолтой юумэниинь гэхэдэ, ЛВРЗ-гэй спортклубай команда хоёрдохи жэлээ удаа дараалан мүнгэн медаляар шагнагдаба бшуу. Нёдондо жэл транспортын «Локомотивта» шүүгдээ һэн.

Буряадай АССР-эй түрүү һуури эзэлхын түлөө 40-дэхи мүрысөөнэй хоёрдохи дүхэригэй наадануд эхилбэ. Тус тустаа 19 очкотой болоһон Гусиноозерскын «Шахтер» болон авиационно заводой «Забайкалец» гэжэ спортклуб түрүүлжэ ябана. ЛВРЗ-гэй спортклуб ба транспортын «Локомотив» тэдэнэрһээ 1-1 очкогоор гээгдэнэ.

Ж. БАТОМУНКОЕВ.

Спорт

ЗАНШАЛ ҺЭРГЭЭГДЭЭ

Гүрэнэй худалдаа наймаанай ба потребкооперациин хүдэлмэрилэгшэдэй профсоюзай обком наяад оной эхеэр үбэлэй ба зунай спортын наадануудые ходо үнгэргэдэг бэлэй. Тиигэһээр энэ заншал мартагдажа эхилээ. Харин һаяшаг амаралтын үдэрнүүдтэ «Спартак» стадион дээрэ физкультурнигай бүхэсоюзна үдэртэ зорюулагдаһан наймаалагшадай зунай 1-дэхи спартакиада үнгэргэгдэжэ, хуушанай заншал һэргээгдэбэ юм. Арбан юһэн команда эндэ хабаадажа, дүн хамта 400 хүн волейболоор, хүнгэн атлетикээр, стол дээрэ теннисээр ба аргамжа татаалгаар мүрысөө.

Эгээл эмхи гуримтай команда байһанаа Мухар-Шэбэрэй райпотребсоюзай түлөөлэгшэд харуулжа, 500 хүнһөө дээшэ бүридэлтэй коллективүүдэй дунда түрүү һуури эзэлбэ. 500 хүнһөө доошо бүридэлтэй коллективүүдэй дунда Баунтын райпогой команда эрхимлээ. Прибайкалиин ба Советскэ райпотребсоюзуудай хүдэлмэрилэгшэд муу бэшэ бэлэдхэлтэйгээ гэршэлбэ.

Столой теннисээр мүрысөөндэ Яруунын ба Улаан-Үдын столовонуудай, ресторануудай 2-дохи трестын командануд хоорондоо шанга тулалдаа хэбэ. Яруунын райпотребсоюзай Олег Доржиев ба Наталья Добчинова эрхимээр теннис наадажа, командадаа илалта асараа.

100 метрэй зайда урилдаанда Бэшүүрэй Виктор Бибиков ба Багдаринай Ольга Неудачина шалгарба. Загарайн районой жолоошон Анатолий Колодин ба Бэшүүрэй сельпогой наймаалагшада һурагша Ольга Савельева граната шэдэхэдээ, шандааһатай байба. «2-дохи Продтовары» РТО-гой квас ундаа худалдагша Дмитрий Икин 1500 метрэй зайда урилдаанда эрэшүүлэй дунда эрхимлээ.« Промтовары» РТО-гой Ирина Коноьа 400 метрэй зайда түрүүлбэ.

В. СОБЕННИКОВ,
мүрысөөнэй ахамад судья.

ТОБШОХОНООР...

ХҮНГЭН АТЛЕТИКЭ. Хүбүүд болон басагадай дунда спортын энэ зүйлөөр СССР-эй түрүү һуури эзэлхын түлөө мүрысөөн Свердловск хотодо болобо.

Улаан-Үдын 6-дахи интернат һургуули дүүргээд, Буряадай багшанарай институдай физкультурын факультедэй 1-дэхи курсда һурахаяа ороһон, спортын мастерта кандидат Ирина Перунина энэ ехэ мүрысөөндэ хабаадахадаа, амжалта туйлаа. Тренер Сергей Разницинай һурагша 1500 метрэй зайда 4 минута 27,12 секунда саг харуулжа, СССР-эй чемпионой нэрэ зэргэдэ хүртэбэ. Тиигэжэ тэрэ нёдондо жэлэйнгээ амжалтые дабтаһан байгаа. 3000 метрэй зайе 9 минута 47,22 секунда соо гаталжа, мүнгэн медаляар шагнагдаа.

Тэрэ сентябрь һарын эхиндэ ФРГ-гэй Дортмунд хотодо үнгэргэгдэхэ уласхоорондын мүрысөөндэ хабаадаха байна.

ВЕЛОСИПЕДЭЭР УРИЛДААН. «Хани барисаанай харгы замаар» велосипедээр урилдаагын олон үдэрэй 16-дахи мүрысөөн дүүрэбэ. Эрхүү—Улаан-Үдэ — Улаан-Баатар гэһэн замаар үнгэргэгдэһэн заншалта мүрысөөндэ Эрхүүгэй ба Шэтын областьнуудай, Киргизэй ССР-эй, Удмуртын болон Буряадай АССР-нүүдэй, Монголой ба Хитадай 8 суглуулагдамал команда олон үдэрэй урилдаанда хабаадаһан байгаа.

Мүрысөөнэй дүнгүүдые согсолходо, Удмуртын АССР-эй велосипедистнүүд илалта туйлаба. Монголой команда—хоёрдохи, Эрхүүгэй областиин спортсменүүд гурбадахи һууринуудые эзэлээ.

Б-М. ЖИГЖИТОВ.

Сэнхир экран

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

МОСКВА. 7.30—«120 минута». 9.35—«Безымянный замок»—6 серитэй уран һайханай фильм. 3-дахи сери. 10.40—Баскетболоор дэлхэйн чемпионат. Эрэшүүл. 12.20—Хүүгэдтэ дамжуулга. 13.20—Мэдээсэлнүүд, соносхолнууд. 13.30—Время. 14.10—Хүгжэмтэ дамжуулга. 17.15—«Московский» совхозой Соёлой байшанда композитор О. Ивановтой уулзалга. 17.55—Мультфильм. 18.05—«Амар сайн, хүгжэм!», 18.50—«Объектив». 19.40—Время. 20.00—Уран шүлэгэй долгин дээрэ. 20.05—«Приключения растений»—олон серитэй эрдэм дэлгэрүүлгын фильм. 2-дохи сери. 20.35—И. Гайдн. Трио. 20.50—«Безымянный замок»—6 серитэй уран һайханай фильм. 3-дахи сери. 22.00—Время. 22.30—Литературно-уран һайханай «Үгэ» программа. 00.30—А. Серов дуулаха. 01.00—Шэнэ һонин.

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

МОСКВА. 9.00—Үглөөнэй гимнастика. 9.20—Индонезиин хатар. 9.50—Үхибүүдтэ дамжуулга. 10.20—Баримтата фильм. 10.40—«Три веселые смены» — үхибүүдтэ фильм. 1-дэхи сери. «Селюженок». 11.45 —Ритмическэ гимнастика. 12.15 —«Семнадцать мгновений весны»—уран һайханай фильм. 9-дэхи сери. УЛААН-ҮДЭ. 17.35—«Мятежный князь» — эрдэм дэлгэрүүлгын фильм. 18.05—Байгал (буряадаар). 18.25—«Байгалай үмэнэхи газар дээрэ». 19.10—Арадай дуунай «Алтаргана» ансамбль, хүдөөгэй районуудай дуушад ба хүгжэмшэд дамжуулгада хабаадаха (буряадаар). 19.55—Байгал. 20.10—«Мемориал» бүлгэмэй хүдэлмэриин асуудалнууд тухай. 20.50—Индустриальна техникумэй соносхолнууд. МОСКВА. 21.00—«Амгалан нойрсогты, багашуул!» 21.15—СССР-эй багшанарай холбооe түлөөлнэбди. 21.45—«Александр Малининай баал». 22.40—«Мгновения...» Уран һайханай фильм. 1-дэхи сери.

Кино, театрнуудта

Театр оперы и балета
Гастроли Душанбинского государственного русского драмтеатра им. Вл. Маяковского. Корабль дураков — в 19.

«Дружба»
Судьба барабанщика — в 9-30, Мужчины-проказники — в 11-10, 13, 15, 17, 19, 21.

«Прогресс».
Красный зал — Отпетые мошенники — в 9-30, 11-50, 14-10, 16-30, 18-50, 21-10. Зеленый зал— Побег — в 9-40, 11-40, 13-40, 15-40, 17-40, Однажды в Америке (3 серии)—в 19-40.

«Октябрь»
Таинственный остров — с 9-30, Кинг-Конг (фильм 1, 2 серии) — в 11-10, 15-30, Кинг-Конг жив (фильм 2) — в 13-30, 18, В джазе только девушки — в 20, 21-40.

«Восток»
Пугало — в 15-30, Большой — в 17, 19, 21.

«Байкал»
Полет навигатора — в 17, 18-30, 20-30.

«Аршан»
И придет тот день — в 18-30, 21.

ПРАВДА БУ...
Мүнөөдэрэй...

«Оронои . түүхэ... нэрэтэй түрэтэйгөөр... иимэ гаршаг доро... бачевой Одесскэ... ругто хэлэһэн үгэ... Газетын хоёрдохи... ажалшадай бэшэгүү... ридхэгдэнэ. В. Ивановагай... Хамтын ээлжээндэ... тьяда «Хэн ноён б... иимэ гаршаг доро... Г. Раднаевай харюу... Ю. Н. Кравцовой... кын хүгжэлтын гүрб... тухай нэмэл бэшэг... һүүлээр досоомни... һон аад, эдеэ хоол... нуудаар ябаһанай... голхорхо баатай б... жэ партиин гэшүүн... бэшэнэ.

Редактор
Р. Б. ГАРМ...

СОНОСХ...

Сентябриин 1-һээ аяншалгын «Минера... зада амарха пут... Аяншалгын ба экс... талаар Шэтын облас... дурадхана.

Шэтэ хотоһоо ... трэй зайда, Забай... дээжэ «Кука» курор... гэлээд аяншалгын... оршодог.

15 үдэрэй путев... 97 түхэриг.

Гар дээрэхи мү... иимэ адресаар мү... жэ, путевко худал... хада болохо: 6720... ул. Бабушкина, 42... нууд 6-18-94, 3-62-...

НАШ АДРЕС:
670000, УЛАН-УДЭ
ул. Каландаришвили, 23

Телефоны редакции: редактор—2-50-96, приемная—2-54-54, зам. редактора —2-68-08, зам редактора —2-62-62, отв. секретарь —2-50-52, секретариат —2-66-76; отделы: партийной жизни и пропаганды —2-60-91, 2-56-23, промышленности и строительства —2-61-35, агропромышленный —2-64-36, 2-63-86; советского строительства и быта —2-69-58; культуры и школ —2-60-21, 2-57-63, информации —2-34-05; переводов —2-54-93; писем и селькоров — 2-67-81; корректорская—2-33-61; выпускающие—2-35-95; собственные корреспонденты: п. Баргузин —91-1-44, г. Северобайкальск — 35-73, п. Хоринск—55-6-90, г. Закаменск—31-61, п. Кырен—91-9-79 п. Агинское 3-40-69. Директор издательства —2-37-32, бухгалтерия— 2-33-77, вахта —2-56-62.

Газета выходит 300 раз в год. Объем 2 п. л. Индекс подписки газеты 50901.

Газета отпечатана республиканской типографией Госкомиздата Бурятской АССР. Директор 2-40-45.
Заказ № 90.